

BUDSJETT 2020

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	4
1.1	Vi må utarbeide nye planer	5
1.2	Nye Ørland	6
1.3	Budsjettforslaget er beheftet med usikkerhet.	7
1.4	Foreslår å innføre eiendomsskatt	7
1.5	Norsk økonomi	8
1.6	Havbruksfond.	9
1.7	Skatteinntekter og rammetilskudd i planperioden	10
1.8	Minimumsavdrag – vedtatt endring i prinsipp fra 2020:	10
1.9	Renter og rentesikring	10
1.10	Forutsetninger for anslag i planen:	12
1.11	Krav til budsjettering	12
1.12	Distriktstilskudd Sør-Norge:	12
1.13	Kraftaksjer	13
1.14	Tilskudd Åfjord badeanlegg/Ørland Sparebank Arena	13
1.15	Kommuneplanens samfunnsdel	13
1.16	Budsjettprosessen	13
2	Bevilgningsoversikt drift	15
3	Driftsbudsjett	16
4	Befolkningsutvikling	17
4.1	Stemmer framskrivningene?	18
5	Organisasjon og Utvikling	19
5.1	Overordnede mål og ambisjoner for 2020:	19
5.2	Kommunikasjonsenheten:	20
5.3	Personal:	20
5.4	Dokumentforvaltningen.....	21
5.5	Forslag til endringer og nedtrekk for 2020	21
5.6	Ambisjoner for planperioden 2020-2024	22
6	Helse og familie	22
6.1	Ambisjoner	22
6.2	Prosjekter	23
6.3	Tilpasninger og tjenestereduksjoner.....	27
6.4	Forvaltning og administrasjon.....	27
6.5	Enhet for sykehjem og heldøgns omsorg	27
6.6	Hjemmebasert omsorg.....	28
6.7	Familiehelse	29
6.8	Oppfølgingstjenesten	29
6.9	Ambisjoner i planperioden	31
7	Oppvekst og utdanning	33
7.1	Økonomi, endringer	35

8	Næring, arbeid og kultur	37
8.1	Forslag til endringer og nedtrekk i 2020 på kr 7 300 000,-:.....	38
8.2	Ambisjoner i planperioden 2020-2023	39
9	Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	42
9.1	Overordnede mål og ambisjoner	42
9.2	Plan.....	42
9.3	Vann	43
9.4	Kommunalteknikk	44
9.5	Eiendom	44
9.6	Planlagte innsparinger i 2020	45
10	Økonomiavdeling	47
10.1	Overordnede ambisjoner	47
11	Investeringsbudsjett	48
11.1	Bevilgningsoversikt - investering	49
11.2	Kommentarer til investeringsbudsjettet	50
12	Vedtak:	55

1 Innledning

Norge går godt og landet er inne i en god økonomisk periode.

Norge er ett av verdens rikeste land. Vi har lav arbeidsledighet. En av de nasjonale flyttetrendene er fra innland til kyst. Og midt på denne kysten ligger nye Ørland kommune.

Vi ligger en times reise fra to av landets største byer. Vi opplever næringsvekst, sysselsettingsvekst og befolkningsvekst og ønsker mer. Vi har et mangfold av kulturtilbud og vi har en naturrikdom mange misunner oss.

Det grønne skiftet står foran oss og det finnes ikke en planet B. Vi må både gjøre mer for å redusere vårt klimaavtrykk, men også gjøre mer for å forberede oss på menneskeskapte klimaendringer. Vi må ta vår del av ansvaret og arbeide for bedre kollektive løsninger, produsere og handle lokalt, redusere forbruk der det er mulig og jakte mer bærekraftige løsninger i alle sektorer. Vi må også tilpasse oss havstigning, værforandringer og endret klima.

FNs bærekraftsmål må få betydning for hvordan vi innretter oss framover. Vi blir flere på kloden og flere skal ha mat fra bærekraftige kilder. Vi må fortsatt videreutvikle vårt gode landbruk og legge til rette for samarbeid mellom blå og grønn sektor.

Knapt noen proteinproduksjon kan skilte med tilsvarende forfaktor som laksen. Det man gir den av mat legger den praktisk talt på seg. Skal vi lykkes med matproduksjon for en økende befolkning må vi produsere mer i havet og det på en bærekraftig måte. Vi må kunne frakte laksen effektivt til markedene på en miljøvennlig måte. Regjeringen foreslår å bevilge 55 mill. kroner til forprosjektering av Ocean Space Laboratories i 2020. Fornyelsen av de marintekniske laboratoriene ved NTNU er en nasjonal kunnskapsinvestering. Målet for regjeringen er å sikre norsk verdiskaping gjennom konkurransedyktige havnæringer.

Vi vokser i havet og vi sitter tett på kunnskapsmiljøene som skal bidra til å utvikle dette videre. Nye Ørland har en økning på nesten en milliard i omsetning i de marine næringer alene siste år. Fylkesmannen har sendt på høring utkast til et marint verneområde for området Kråkvågsvaet-Grandefjære-Bjugnfjorden. Vernet omfatter store deler av kyst- og sjøområdene i både Ørland og Bjugn. Kommunen utarbeider en uttalelse til høringsfristen som er satt til 1. mars 2020.

Vi har mange sterke næringsaktører i kommunen vår. Vi ønsker å ta vare på lokalt næringsliv og legge til rette for videre vekst og utvikling. Vi ønsker dialog med næringslivet slik at vi kan prioritere rett. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020 anslås bevilgningen til næringsrettet forskning og innovasjon over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett til om lag 9 mrd. Kroner

Ett av landets viktigste forsvarsanlegg ligger i vår kommune. Det investeres tungt på kampflybasen neste år. Regjeringen planlegger å bruke om lag 1,2 milliarder kroner til forsvarssektorens eiendom-, bygg- og anleggsprosjekter i Trøndelag samlet i 2020. Prosjektene er blant annet knyttet til hangarer for F-35, rullebanesystemer, støytiltak, sikkerhet og nødvendige bygningsmessige fasiliteter på Ørland. Prosjektet for tilpasning av Hårberg skole og nytt idrettsbygg på Ørland videreføres i 2020. I løpet av 2020 skal ytterligere seks av de nye F-35 kampflyene mottas på Ørland flystasjon og inngå i den operative virksomheten ved basen.

For å sikre tilgang på kvalifisert personell til Ørland flystasjon jobbes det med å etablere flyfag på Fosen videregående skole.

Når det gjelder Ørland lufthavn så foreslår regjeringen å videreføre tilskuddsordningen til ikke-statlige lufthavner. Det ligger imidlertid ingen økning i tilskuddsordningen for 2020.

1.1 Vi må utarbeide nye planer

Kommunen må i løpet av 2020 utarbeide en planstrategi som beskriver hvilke planer som skal utarbeides og når dette skal gjennomføres. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel må utarbeides. Dette er viktige dokumenter for å kunne jobbe strategisk med den nye kommunen. Kommuneplanene blir viktig for å utnytte de mulighetene som ligger i den nye kommunen samtidig som en løser de utfordringer som foreligger.

Ørland kommune gjennomførte en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) forsommeren 2019 og har på denne bakgrunn utarbeidet en overordnet beredskapsplan. Gjennom godt planverk og øvelser skal kommunen være forberedt på å håndtere uønskede hendelser og ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet.

Endringer i samfunnet skjer raskere, og informasjon og nye tekniske løsninger er mer tilgjengelig enn noen gang. Vi lever i et kunnskapssamfunn og flere må lære mer. Skal vi holde tritt i utviklingen av attraktive lokalsamfunn, må vi legge til rette for utdanning, kompetanseutvikling og innovasjonskraft.

Vi blir eldre. Flere må klare seg bedre lengre. Vi står foran en endring der vi har færre folk i arbeid i forhold til antall eldre. Vi må styrke de eldre gjennom å redusere ensomhet, forebygge fallulykker, gi god rehabilitering når uhellet er ute og følge forskningsfronten for å forebygge kognitiv svikt.

Vi må mobilisere langt flere enn kommunens ansatte om vi skal lykkes med morgendagens lokalsamfunn. Naboskap, frivillighet, hverdagsomsorg, attraktive møteplasser og ny teknologi som senker terskler for kommunikasjon. Nye Ørland har et bredt spekter med aktivitetstilbud å spille på. Vi må jobbe systematisk og systemisk.

Overordnet ambisjon for folkehelsearbeidet 2020 – 2023 vil være å sette i gang målrettet forebyggende helsetiltak gjennom deltakelse i Program for folkehelseprogrammet i Trøndelag 2017-2023 hvor satsingsområde i Fosen er «iLAG - Barn og unge sammen på fritida». I tillegg skal det utarbeides et oversiktsdokument i 2020 som viser påvirkningsfaktorer på innbyggernes helse i Ørland kommune og som vil danne grunnlag for kommuneplanarbeid.

Vi må planlegge for klimainnsats, for kunnskapsutvikling og digitalisering, vi må planlegge for å folkehelse og livsglede, vi må planlegge kommunikasjon og næringsutvikling. Vi skal skape bolyst og næringslyst. Vi ser fram til at nye Ørland begynner arbeidet med å lage en ny kommuneplan neste år. Kommuneplanen vil sette mål og ambisjoner for utviklingen av Ørland kommune i årene framover.

1.2 Nye Ørland

Nye Ørland kommuneorganisasjon ser straks dagens lys. Fra 01012020 er vi en ny kommune med en felles ledelse og et felles kommunestyre.

Den nye organisasjonen er vedtatt slik; *Besluttet struktur*

I Ørland kommune er det ca 900 mennesker som går på jobb for innbyggernes beste. Vi har mange kompetente medarbeidere som henter ut det beste fra dagens to organisasjoner for å skape en enda bedre kommune for innbyggerne våre. Vi vil ta ut faglige og økonomiske synergier. Vi skal bygge en felles kultur med tillit og undring. 2020 blir et år der vi konsoliderer og tilpasser driften vår til økonomisk ramme.

I de tidligere kommunene er det investert store beløp de senere årene. Vi har store realverdier i vår bygningsmasse. Bygningsmassen gir betydelig kapasitet for videre vekst og utvikling i kommunen, samtidig som nye bygg gir nye driftskostnader.

Nye Ørland kommune har svært høy gjeld. Vi legger opp til å betale ned mer gjeld enn vi tar opp i økonomiplanperioden. Administrasjonen foreslår at nye låneopptak skal ligge under 35% av årlig avdragsbeløp i de enkelte år i planperioden. For 2020 vil vi imidlertid sluttfinansiere allerede påstartede utbygginger. Det er ikke rom for nye store investeringer i perioden.

Nye Ørland er en lavinntektskommune som må bruke mer enn det dobbelte av medianen i kommune-Norge i prosent av inntekter på å betjene gjeld hvert år. Nye Ørland vil få sin åpningsbalanse til neste år, men vi ser allerede nå at vi står ovenfor en betydelig tilpassing av driften. Teknisk beregningsutvalg anbefaler et korrigert netto driftsresultat på minst 1,75 % i forhold til driftsinntekter. Vi vil måtte benytte oss av avsatte fondsmidler for å komme i balanse i økonomiplanperioden. Våre avsatte fondsmidler er under vår målsetning om 5% av driftsinntekter på disposisjonsfond fram til 2023.

Etter foreløpige beregninger i utkast til økonomiplan som ble presentert i juni d.å. har vi fått både økte utgifter og økte inntekter. Vi foretar kutt i tjenestene i underkant av 40 millioner kroner allerede i 2020 og utover i planperioden.

I budsjettet for 2020 legger vi nå opp til en reduksjon innen oppvekstsektoren der vi legger oss tett på bemannings- og lærernorm og vi foreslår flere tiltak som reduserer tjenestene.

Vi legger oss på en forsvarlig bemanning i helse. Vi reduserer og slår sammen dagens korttidsavdelinger og lokaliserer den på Brekstad. Vi harmoniserer tilbudet innen helse og familie. Vi har økte tjenestebehov innen habilitering.

Våre bygg og anlegg vil få noe redusert vedlikehold. Vedlikeholdsbudsjettene er i utgangspunktet for lave til å opprettholde realverdi i byggene. Tjenesteområdet får økte driftskostnader med nye bygg.

Vi reduserer administrasjon, støtte og stabsfunksjoner. Noen av disse funksjonene er reduksjon av dublerede stillinger, mens andre tiltak vil redusere tjenestekvalitet.

Vi reduserer tjenestekvalitet på kultur, reduserer kostnader i nav og på næring.

I sum vil dette gi en betydelig driftstilpassing for neste år med tjenestereduksjon og mulig nedbemanning. Nedbemanning er ikke oppsigelse.

1.3 Budsjettforslaget er beheftet med usikkerhet.

Det er usikkerhet knyttet til om de reduksjonstiltakene som er foreslått kan gi full helårseffekt allerede i 2020.

Det er heftet en usikkerhet knyttet til føring av budsjettet. To ulike organisasjoner med alle budsjettposter er lagt inn i en ny organisasjon. Det vil være en risiko for at budsjettposter er ført feil med de konsekvenser det kan gi. Eksempelvis vil en dobbel føring av inntektspost umiddelbart gi utfordring. Det ligger en usikkerhet i å lage budsjett for en ny organisasjon da vi ikke har noen driftsår å sammenligne med. Dette kombinert med nedtrekk gjør at budsjetteringen har vært utfordrende.

Det er en usikkerhet om vi budsjetterer for marginalt i forhold til behov i de store tjenesteområdene. Uforutsette kostnader til enkeltbruker vil kunne utløse salderingsbehov raskt.

Realverdien i byggene vil reduseres raskere med dette budsjettoplegget uten at vi kjenner til hvor raskt dette vil gi negative effekter.

Det er usikkerhet knyttet til pågående prosjekter. Med så mange prosjekter som er kjørt samtidig vil det også være en usikkerhet om alle kostnader er beregnet riktig eller om alle behov er medregnet.

Det vil alltid være en usikkerhet knyttet til renteutvikling selv om de fleste økonomiske analyser pr. nå antyder et stabilt nivå i tiden framover.

I økonomiplanperioden skal vi ytterligere ned. Vi må jobbe i hele 2020 med å realisere tiltakene som er beskrevet i budsjettet, samtidig som vi må lete etter nye tiltak. Vi vil måtte vurdere ytterligere strukturelle tiltak og ytterligere reduksjoner i tjenestene i løpet av året.

1.4 Foreslår å innføre eiendomsskatt

Den totale økonomiske situasjon med betydelig gjeld, lav inntekt, små avsetninger, allerede lavt tjenestenivå og med betydelig usikkerhet, gjør at vi i tillegg til å ta ut de effektene som er beskrevet i budsjettet også foreslår å innføre eiendomsskatt for å få økonomiplanen i balanse.

Eiendomsskatten vil bidra som en buffer mot uforutsette hendelser og gi et handlingsrom for å bidra til samfunnsutviklingen. Den bidrar til at vi vil nå våre økonomiske måltall i planperioden. Dersom loven hadde tillatt å unnta næringslivet eiendomsbeskatning uten å miste inntekter fra energi, ville vi foreslått det. Næringslivet skal skape arbeidsplasser. Vi foreslår derfor at den andelen eiendomsskatt som kommer fra næringslivet settes av til et næringsfond som brukes

til næringsutvikling i eksisterende og etablert næringsliv. Dette forutsetter imidlertid at kommunen evner å styre i balanse slik at strykingsreglene ikke trer i kraft.

Inntekter fra hus og hytter settes av på fond, med unntak av oppstartsåret 2021. Når kommunen oppnår fondskapital på 5% av driftsinntekter vil overskytende inntekter fra eiendomsskatt brukes som egenkapital ved investeringer. Vi foreslår i utgangspunktet å tidsbegrense eiendomsbeskatningen til å vare i denne økonomiplanperioden. Imidlertid forutsetter en fjerning av eiendomsskatten at man evner å tilpasse driften, redusere gjeld og bygge opp fondsmidler i tråd med TBUs anbefalinger og egne måltall.

Kommune kan velge følgende utskrivningsalternativer:

§ 3. Kommunestyret kan skrive ut eiendomsskatt på anten

- a) faste eiendomar i heile kommunen, eller
- b) faste eiendomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, eller
- c) berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- d) berre på næringseigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum, eller
- e) eigedom både under bokstav b og c, eller
- f) eigedom både under bokstav b og d, eller
- g) faste eiendomar i heile kommunen, unnateke næringseigedom, kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.

Bjugn har hatt utskrivning etter alternativ c og i egen sak foreslås det å fortsette denne samt utvide den til å gjelde hele den nye kommunen.

Ut i fra det som framkommer i økonomiavsnittet vil vi ha behov for inntektsøkning eller tilsvarende kostnadsreduksjon. Vi foreslår alternativ a. Sosiale hensyn som bunnfradrag og avsetninger til næringsfond vil bli tatt opp i egen sak.

Dersom vi ikke innfører eiendomsskatt vil det høyst sannsynlig medføre strukturelle endringer i alle tjenesteområdene. Dersom vi skal ha god økonomisk styring i tråd med egne målsettinger.

Mer informasjon om eiendomsskatt finnes også på den utredningen som ble gjennomført av LVK (Landsforeningen for VassdragsKommuner) i desember og som tidligere er utdelt til fellesnemda.

1.5 Norsk økonomi

Kommunebudsjett 2020

Forslag til statsbudsjettet kan du lese her;

<https://www.regjeringen.no/no/dokument/statsbudsjettet/statsbudsjettet-2020/id2668139/>

Landsstyret til KS mener regjeringens forslag til økonomiske rammer i statsbudsjett for 2020 innebærer et stramt kommuneopplegg. For kommunene reduseres handlingsrommet fra 2019 til 2020. Du kan lese hele uttalelsen fra Landsstyret på følgende lenke

<https://www.ks.no/uttalelser-fra-landsstyret/landsstyrets-uttalelse-om-statsbudsjettet-2020/>

1.6 Havbruksfond.

Skattlegging av oppdrett

Regjeringen oppnevnte et partssammensatt utvalg 7. september 2018. Utvalget fikk i oppgave å vurdere hvordan skattesystemet for havbruk bør utformes for å bidra til at fellesskapet får en andel av grunnrenten, også fra eksisterende tillatelser. Utvalget ble i tillegg bedt om å vurdere hvordan skatteinntektene fra det samlede skattesystemet for havbruk, inkludert inntekter fra tildeling av nye tillatelser til å drive havbruksvirksomhet, skal fordeles mellom kommunesektor og stat. Videre ble utvalget bedt om å utrede hvordan kommunenes andel av inntektene kan bli mer stabile og forutsigbare.

Utvalgets rapport ble lagt fram 4. november kom med følgende:

Flertallet foreslår at grunnrente i havbruksnæringen hentes inn gjennom en overskuddsbasert, periodisert grunnrenteskatt. En slik skatt har vi gode erfaringer med fra petroleums- og kraftsektoren. En overskuddsbasert grunnrenteskatt vil tilpasse seg lønnsomheten i næringen i motsetning til en produksjonsavgift, som ikke avhenger av lønnsomheten.

Flertallet foreslår at en overskuddsbasert grunnrenteskatt fordeles mellom stat og kommune gjennom en fradragsberettiget produksjonsavgift som går til vertskommunene. Selskapene kan trekke fra produksjonsavgiften mot utlignet skatt på alminnelig inntekt. Avgiften fordeler da skatteinntekter mellom stat og kommune, men gir ingen ekstrabelastning for selskapene.

Regjeringspartiene hadde i forkant stort sett uttalt seg negativt om forslaget, selv før utredningen forelå. Det er nå sendt på høring, men med de uttalelsene som foreligger kan det stilles spørsmål om forslaget blir gjennomført.

Selve utredningen finnes her: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-18/id2676239/>

De fleste partier har varslet at de er negative til grunnrente, slik at det kan se ut som om utredningen er puttet i skuffen nesten før den er produsert.

Dersom det utdeles like mye fra havbruksfondet som i 2018 vil vi få en vesentlig sum. Det er vanskelig å anslå hvor mye vi vil kunne få da det er flere ukjente i ligningen.

Ut i fra dette vil vi foreslå å legge inn 6 mill kroner. Ulempen er at beløpet er ikke klart før i slutten av oktober hvert år og to måneder er for lite til å kunne kompensere for et inntektsbortfall av den størrelsesorden. Et eventuelt bortfall av overføring fra Havbruksfondet kompenseres med bruk av fond.

1.7 Skatteinntekter og rammetilskudd i planperioden

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter. Nivået på disse inntektene blir bestemt ut fra pris- og lønnsvekst (kommunal deflator), vekst i frie inntekter, innlemming av tidligere øremerkede tilskudd og korreksjoner knyttet til endringer i oppgaver. Det overordnede formålet med det kommunale inntektssystemet er å jevne ut kommunenes økonomiske forutsetninger slik at det kan gis et mest mulig likeverdig tjenestetilbud i alle kommuner. Ved fordeling av rammetilskudd tas det hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes kostnader (utgiftsutjevning), og ulikheter i skatteinntekter (inntektsutjevning).

Hoveddelen av rammetilskuddet gis som et fast innbyggertilskudd basert på folketall 1. juli året før budsjettåret, og inntektsutjevning gis etter folketall pr 01.01 i budsjettåret.

Endringer i demografi for 2020 utgjør kr 10 mill, og ifølge KS sin modell for endringer i demografikostnader fordeler dette seg slik:

Endring utgiftsbehov per 1.1

Sektor	2020	2021	2022	2023
Barnehage	4 467	7	-5 956	820
Grunnskole	922	2 304	8 141	3 686
Eldre	4 668	5 231	5 508	9 528
Sum	10 057	7 542	7 693	14 034

1.8 Minimumsavdrag – vedtatt endring i prinsipp fra 2020:

I tillegg til krav om balanse i driftsregnskapet, stiller kommuneloven krav til at all gjeld skal nedbetales minst like raskt som gjenværende levetid på kommunens anleggsmidler (minimumsavdrag). Dette betyr at en økning av gjeld automatisk vil føre til et krav om en tilsvarende økning i årlige avdragsutgifter i driftsregnskapet, noe som reduserer kommunens handlefrihet i forhold til å vedta nye investeringer. I hht reglene er det bokført gjeld ved siste årsskifte som skal brukes for å beregne minimumsavdrag. Dvs at det er bokført gjeld pr 31.12.19 som skal brukes for å beregne minimumsavdrag for 2020, og dette legges til grunn for budsjett 2020.

Minimumsavdrag har tidligere blitt beregnet med en vektet beregning fordelt på driftsmidler med ulik nedskrivningstid. I forbindelse med vedtatt ny kommunelov skal dette nå gjøres med en beregning i forhold til sum nedskrevne verdier delt på årets avskrivning. I henhold til ny beregningsmåte vil gjenværende levetid bli endret til ca 29 år, og dette medfører at minimumsavdraget øker fra og med 2020.

1.9 Renter og rentesikring

Renteutgifter på langsiktig lån er en vesentlig post i kommunens budsjett, og renteutgiftene prognoseres i hht rentenivået.

Kommunalbanken lager en prognose for rentenivå basert på markedrenter og signaler fra Norges bank.

Kommunalbankens prognose:

Norges Bank-anslag hentet fra <u>Pengepolitisk rapport 3/19</u>				
ÅR	NB anslag styringsrente	NB anslag påslag i pengemarkedet	NB anslag 3 mnd <u>Nibor</u>	Budsjettert <u>lånerente</u> ved bruk av NB anslag
2020	1,59	0,40	1,99	2,59
2021	1,58	0,40	1,98	2,58
2022	1,54	0,40	1,94	2,54
2023	1,50	0,40	1,90	2,50

Ved å gå inn på andre lånetyper som obligasjoner og sertifikatlån så vil rentekostnadene kunne reduseres noe, og det er i økonomiplanen forutsatt at dette gjøres slik at rentekostnadene er redusert noe.

I tillegg til flytende betales det renter på rentebytteavtaler som er inngått med binding mot NIBOR, slik at rente for 2020 er budsjettert med 2,64%.

Rentesikring og renterisiko:

Ørland kommune har ved inngangen til 2020 høy gjeld, og det er derfor viktig å være klar over renterisikoen i forhold til en uforutsett renteoppgang på f.eks 1 % i tillegg til budsjettert renteprosent.

I en slik beregning må det tas hensyn til at deler av gjelden er sikret gjennom rentebytteavtaler, og i tillegg vil utlån til startlån og investeringer innen VAR-sektoren i stor grad gi tilsvarende økte inntekter i takt med en økning i rentenivået.

Dette kan vises i følgende tabell:

(alle tall i mill. kr)

	2020	2021	2022	2023
Lån 1/1	1 751 158	2 006 373	1 975 038	1 950 933
Startlån	143 586	148 586	153 586	158 586
VAR-sektoren	372 803	383 073	376 510	373 943
Sum lån finansiert over drift	1 234 769	1 474 714	1 444 942	1 418 404
Lån sikret med renteavtaler	714 000	749 000	644 000	639 000
Lån uten rentesikring	520 769	725 714	800 942	779 404
Renteøkning med 1%-poeng	5 200	7 300	8 000	7 800

1.10 Forutsetninger for anslag i planen:

Når man skal beskrive en økonomisk utvikling for en framtid man fortsatt ikke er kommet til, må vi lene oss på den beste kunnskapen vi har og legge forutsetninger for anslag for å finne det vi mener er en mest sannsynlig økonomisk utvikling ut fra et økonomisk faglig perspektiv.

Som forutsetninger for denne økonomiplanen ligger følgende;

- Når det gjelder økning i driftskostnader, inklusiv lønn og sosiale kostnader, og driftsinntekter har vi lagt den kommunale deflatoren på 3,1% fra 2019 til 2020 til grunn. For resten av perioden (2021 – 2023) har vi lagt oss på faste priser.
- Rentekostnadene er beregnet ut i fra Kommunalbankens prognoser og inngåtte rentebytteavtaler
- Demografikostnader er hentet fra analysemodellen til Framsikt (kommunal virksomhetsstyring)
- Vi forutsetter at demografikostnader er lik demografiinntekter. Det vil si at inntektssystemet kompenserer for endret demografi,
- Skatte- og rammeinntekter er hentet fra statsbudsjettet og KS sin økonomimodell
- Det er lagt inn økt eiendomsskatt fra 2020 på vindmøllene på Storheia, beregnet til 4,8 mill kroner
- Det var opprinnelig planlagt en revisjon av arbeidsgiveravgiftsområdet i løpet av 2020, men ut i fra den informasjonen vi har fått er dette utsatt i to år slik at slik det ser ut pr i dag vil vi ha samme arbeidsgiveravgiftssatser ut 2022. Det er ikke tatt høyde for eventuelle endringer i 2023. Det vil si at vi vil ha to satser 6,4% i dagens Bjugn kommune og 10,6% i dagens Ørland kommune

1.11 Krav til budsjettering

Fylkesmannen har presisert kravene om reell inndekning i budsjett og økonomiplanen. Dette innebærer at urealistiske inndekningsforsøk vil føre til at man blir innmeldt i register om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Ny kommunelov presiserer også at man skal innarbeide egne handlingsregler for økonomistyringen i kommunen. Forslag til dette er behandlet av formannskapet og vil bli behandlet av kommunestyret på møtet før budsjettbehandlingen.

Fylkesmannen påpeker at man må fokusere på tjenestebehov og struktur, sikre økonomikompetanse i hele organisasjonen, ha kunnskap hva tjenestene faktisk koster, fokusere på gevinstrealisering og ha gode samordna styringsverktøy (økonomi, plan, statistikk og analyse).

1.12 Distriktstilskudd Sør-Norge:

Av rammetilskudd for 2020 utgjør totalt 13,1 mill kroner distriktstilskudd for Sør-Norge. Dette tilskuddet er beregnet ut fra en indeks som viser graden av distriktsutfordringer i kommunen. KMD har foretatt en revisjon av distriktsindeksen, og departementet vil komme tilbake med virkningene av ny indeks i kommuneproposisjon for 2021. Det er en viss fare for at indeksen for nye Ørland kommune vil bli endret slik at det blir gitt mindre tilskudd fra og med 2021. Dette er ikke hensyntatt i tallgrunnlaget fra KS, og tas derfor heller ikke med i økonomiplanen.

1.13 Kraftaksjer

Nye Ørland eier kraftaksjer i Trønderenergi AS og Fosenkraft AS.
De to kommune har hatt følgende inntekter fra energiselskapene:

	Fosenkraft				Trønderenergi				Sum			
	2019	2018	2017	2016	2019	2018	2017	2016	2019	2018	2017	2016
Renter på lån	3828	3828	3828	3828	4473	4473	4473	4473	8 301	8 301	8 301	8 301
Utbytte	1600	1600	1600	0	10002	11210	3355	2571	11 602	12 810	4 955	2 571
SUM	5 428	5 428	5 428	3 828	14 475	15 683	7 828	7 044	19 903	21 111	13 256	10 872

Trønderenergi har på det siste Eiermøtet signalisert at utbyttet for de neste fire årene vil ligge i underkant av 16 millioner kroner. Dette er hensyntatt i økonomiplanen.

1.14 Tilskudd Åfjord badeanlegg/Ørland Sparebank Arena

Det er lagt inn betaling av et tilskudd til «Åfjord badeanlegg» i 2021 i tråd med inngått avtale. Tilsvarende skal Åfjord kommune betale til Ørland kommune for finansiering av Ørland Sparebank Arena. Avtalen er inngått for å få et økt tilskudd av spillemidler som interkommunale anlegg. Det er avsjekket med revisjonen om tilskuddet kan føres via investeringsregnskapet, noe vi ikke kan så lenge vi ikke er deleier til det vi gir tilskudd til. Dersom vi oppretter et AS eller IKS for anleggene vil det kunne finansieres via investeringsregnskapet. Da tilskuddet først skal utbetales i 2021 har vi fortsatt rimelig tid til å utrede alternative løsninger. Det legges inn i økonomiplanen slik at kommunestyret er klar over forpliktelsen.

1.15 Kommuneplanens samfunnsdel

Vi har som ny kommune ingen kommuneplan, lenkene til de to eksisterende er følgende:

Bjugn: https://www.bjugn.kommune.no/f/p1/i8bc91ee2-0722-402a-a022-c2b53ad13f41/kommuneplan_for_bjugn_-_samfunnsdelen_-_til_ungdommen.pdf

Ørland: https://www.orland.kommune.no/f/p1/i3df16976-4e95-4035-b8da-577de3628407/kommuneplans_samfunnsdel_2013_2026.pdf

1.16 Budsjettprosessen

Budsjettet bruker økonomiplanen fra juni 2019 som referanse da vi ikke har erfaringstall eller tidligere budsjett å vise til. Økonomiplanarbeidet startet med tre budsjettkonferanser med formannskapene hvor de ulike utfordringene ble gjennomgått. Økonomiplanen bygde på analyser bestilt av KS og egne analyser gjort i Framsikt.

I utkast til økonomiplan ble det laget et forslag med flatt kutt for alle tjenester i størrelsesorden 6%. Det var beregnet i utkastet til økonomiplan at det ville være et behov for en effektivisering i denne størrelsesorden.

I etterkant av dette ble det bestilt en ny utredning fra PWC hvor vi sammenlignet nye Ørland med kommuner som drev tjenester mer økonomisk effektivt enn oss. På denne bakgrunnen utarbeidet vi et teoretisk innsparingspotensial på de ulike tjenestene.

Ut i fra denne gjennomgangen kom vi fram til et teoretisk innsparingspotensial som så ble satt opp mot virkeligheten. Rådmannens ledergruppe har drøftet seg fram til et innsparingsmål for det enkelte fagområdet for neste år som avviker noe fra det teoretiske innsparingspotensialet forelagt av KS og PWC. Dette er basert på et skjønn i forhold til hva ledergruppen mener er realistisk å kunne ta ned innenfor de enkelte fagretningene og samtidig det man mener utgjør en rimelig fordeling av byrde. Alle kommunalsjefer har hatt dialog med sine enhetsledere og tillitsvalgte. Rådmannens ledergruppe har i noen grad valgt å skåne lovpålagte tjenester i 2020.

Grunnlagsdokumentet for økonomiplanen som ble framlagt i juni viste et merforbruk på 31,1 mill kroner før bruk av fond på 10,0 mill kroner.

I etterkant av utkast til økonomiplan har det vært salderinger i Bjugn og også økte behov vesentlig grunnet ressurskrevende brukere. Det er også i etterkant av utkast til økonomiplan i juni kommet nye låneopptak som skal finansieres og det kommer i 2020 kostnader grunnet nye bygg. Innen helse har prosjektmidler blitt faset ut og øremerkede tilskudd blitt lagt inn i rammetilskuddet, med en betydelig reduksjon.

Det har vært en utfordring å slå sammen to organisasjoner, samtidig kjøre nedskjæringer og ikke ha et sammenligningsgrunnlag på alle områdene.

I forbindelse med ny kommunelov er de obligatoriske oppstillingene noe endret.

2 Bevilgningsoversikt drift

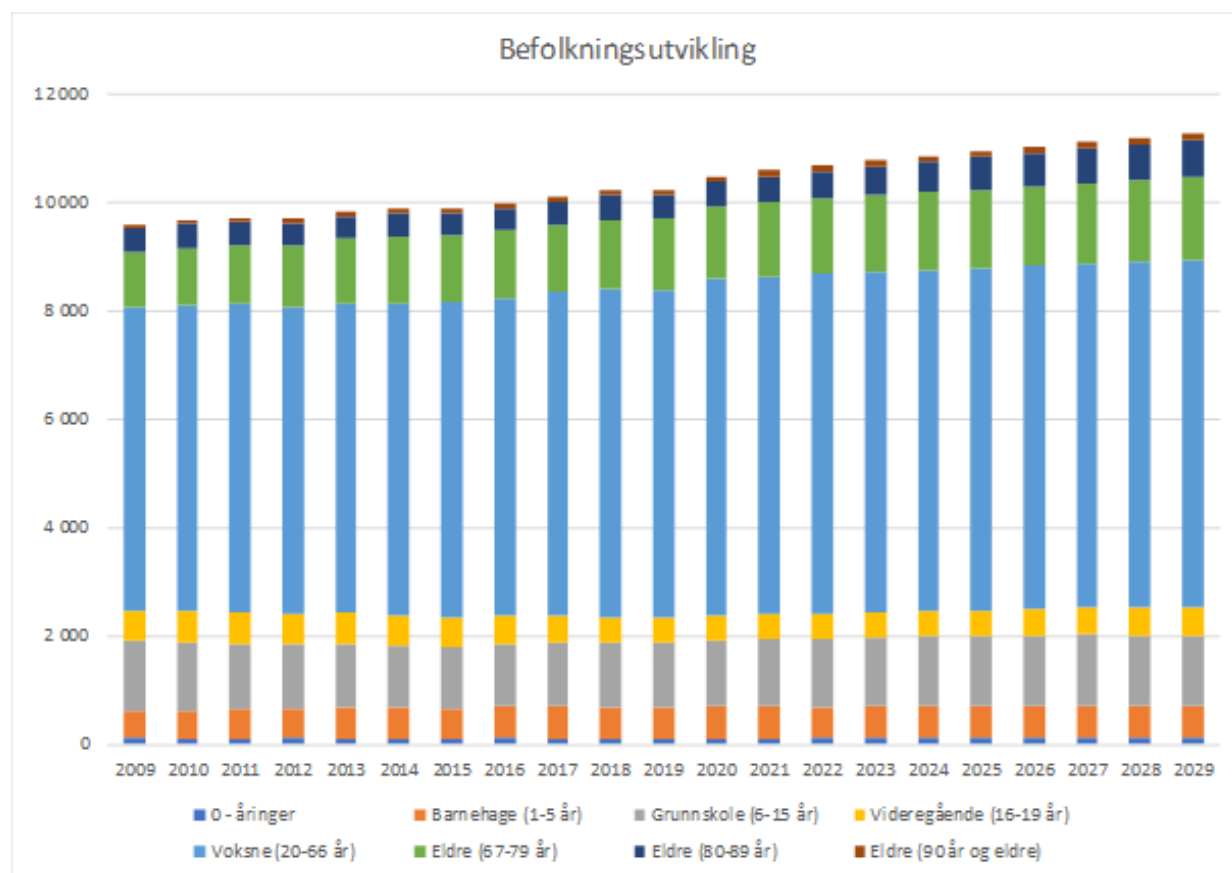
	Budsjett	Økonomiplan		
	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	369 279	377 584	384 514	398 798
Inntekts- og formuesskatt	261 321	259 321	259 321	259 321
Eiendomsskatt	11 800	11 800	11 800	11 800
Bru Storfosna/tilskudd fylkeskommunen	3 780	3 780	3 780	0
Andre generelle driftsinntekter	2 250	2 050	1 850	1 650
Sum generelle generelle driftsinntekter	648 430	654 535	661 265	671 569
Sum bevilgninger drift, netto	558 691	576 823	569 466	589 250
Avskrivninger				
Sum netto driftsutgifter	558 691	576 823	569 466	589 250
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	89 739	77 712	91 799	82 319
Renteinntekter	10 040	10 040	10 040	10 040
Utbytter	16 000	16 000	16 000	16 000
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	51 979	50 410	49 366	47 752
Avdrag på lån	61 000	69 185	68 105	67 274
Netto finansutgifter	86 939	93 555	91 431	88 986
Motpost avskrivninger				
NETTO DRIFTSRESULTAT	2 800	-15 843	368	-6 667
Overføring til investering	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av driftsfond	2 800	-15 843	368	-6 667
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	2 800	-15 843	368	-6 667
Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	0	0	0	0
Måltall avsetning til disposisjonsfond	11 300	11 500	11 600	11 800
Foreslås avsatt	2 800	-15 843	368	-6 667

3 Driftsbudsjett

	<i>Budsjett</i>	<i>Økonomiplan</i>		
	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Politiske styringsorganer	6 958	6 848	6 598	6 848
Rådmannsfunksjon	2 190	2 190	2 190	2 190
Personal og organisasjonsavdeling	28 081	31 831	31 831	31 831
Helse og omsorg	211 360	215 391	220 899	230 427
Oppvekst og utdanning	230 316	231 207	233 392	237 898
Kultur og næring	44 190	48 620	39 620	39 620
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	37 997	37 997	37 997	37 997
Økonomiavdeling	6 999	6 239	6 239	6 239
Sum kostnader pr enhet	568 091	580 323	578 766	593 050
Eiendomsskatt taksering mm	0	400	100	100
Premieavvik	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
Havbruksfond	-6 000	-500	-6 000	-500
Sum	-9 400	-3 500	-9 300	-3 800
Sum bevilgning drift (netto)	558 691	576 823	569 466	589 250

4 Befolkningsutvikling

Grafen under viser befolkningsutvikling for den sammenslåtte kommunen pluss en prognose for utviklingen de kommende 10 årene. Dette danner befolkningsgrunnlaget for de tjenestene vi skal levere:

Prognosen viser befolkningsvekst gjennom hele perioden

Ved å se på de siste to årene, samt forventet utvikling i planperioden får vi:

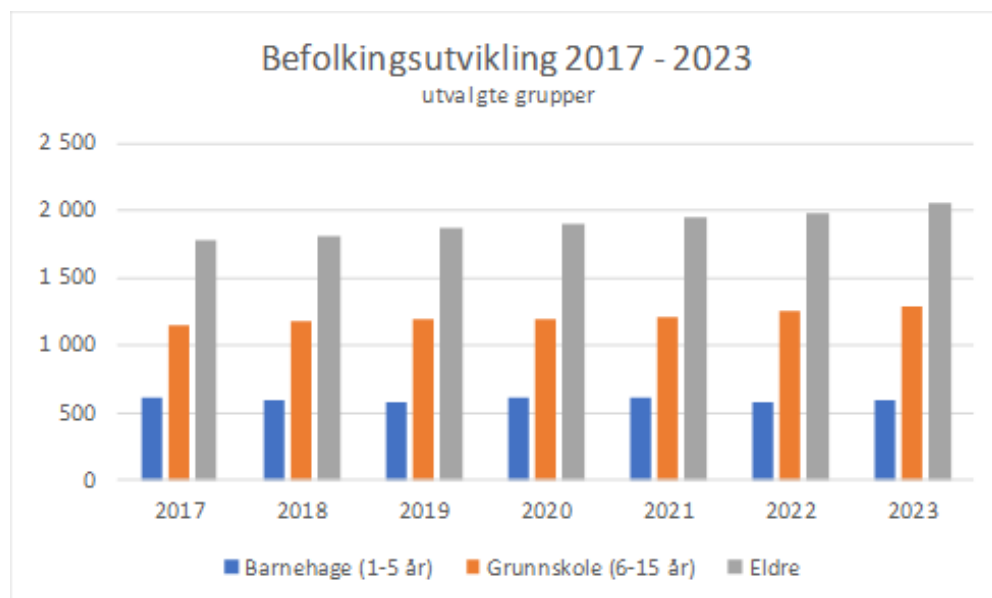
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0 – åringar	102	99	98	108	109	110	112
Barnehage (1-5 år)	616	596	582	611	612	583	587
Grunnskole (6-15 år)	1 152	1 173	1 188	1 194	1 209	1 262	1 286
Videregående (16-19 år)	503	478	475	472	469	452	445
Voksne (20-66 år)	5 965	6 058	6 030	6 195	6 231	6 284	6 284
Eldre (67-79 år)	1 251	1 282	1 323	1 330	1 373	1 386	1 427
Eldre (80-89 år)	436	435	447	468	483	497	526
Eldre (90 år og eldre)	88	94	95	96	96	102	107
Total	10 113	10 215	10 238	10 474	10 582	10 676	10 774

Tabellen viser en jevn vekst i alle de tre eldregruppene, noe ujevn utvikling i barnehagegruppen og en jevn vekst i grunnskolen fram til 2022 hvor vi får en betydelig økning.

Dersom vi fokuserer mer på de aldersgruppene der vi yter mest tjenester får vi:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Barnehage (1-5 år)	616	596	582	611	612	583	587
Grunnskole (6-15 år)	1 152	1 173	1 188	1 194	1 209	1 262	1 286
Eldre	1 775	1 811	1 865	1 894	1 952	1 985	2 060
SUM	3 543	3 580	3 635	3 699	3 773	3 830	3 933

Grafisk vises dette som følger:

4.1 Stemmer framskrivningene?

For Nye Ørland kommune er det grunn til å stille spørsmål om denne framskrivningen er riktig da erfaring tilsier at kvinner/familier med barn som flytter tilbake til kommunen etter at de har fått barn, og at dette trolig skjer oftere her enn ellers.

Når vi også ser på utviklingen i behovet for ansettelser knyttet til kampflybasen og private bedrifter er det lov til å håpe at utviklingen vil bli mer positiv enn framskrivningene viser.

For den eldre delen av befolkningen er det større grunn til å tro at framskrivningen stemmer da det er mindre mobilitet denne gruppen.

5 Organisasjon og Utvikling

	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Utvikling og ledelse	2 557	2 906	2 906	2 906
Kommunikasjon	11 083	13 333	13 333	13 333
Personal	7 603	8 640	8 640	8 640
Dokumentforvaltning	6 118	6 952	6 952	6 952
Personal og organisasjonsavdeling	28 081	31 831	31 831	31 831

5.1 Overordnede mål og ambisjoner for 2020:

Organisasjon og utvikling skal arbeide målrettet og effektivt for at Ørland kommune bygger et positivt omdømme. Dette gjelder både internt i organisasjonen, i dialogen med innbyggerne, og i møtet med omverden. I forhold til det siste vil bolyst (innbyggervest) og næringsvekst være sentrale elementer.

En av de viktigste drivkreftene for økt produktivitet i offentlig sektor er digitalisering. Teknologiutviklingen åpner for nye måter å organisere forvaltningen på, forbedrede tjenestetilbud og helt nye måter å gi brukerne tilgang til offentlige tjenester.

Regjeringen har startet arbeidet med en stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor. I meldingen vil regjeringen vurdere virkemidler, tiltak og verktøy for ledere og ansatte i offentlige virksomheter som kan fremme innovasjon. Bruk av ny teknologi og nye organisatoriske løsninger vil være nødvendig for å opprettholde gode tjenester i en periode hvor statsfinansene vil komme under større press.

Intensjonsavtalen for et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) står sentralt i arbeidet med å redusere utenforskapet. IA-avtalen ble fornyet 18. desember 2018 og gjelder frem til og med 2022. Det overordnede målet for IA-samarbeidet er å skape et arbeidsliv med plass til alle gjennom å forebygge sykefravær og frafall fra arbeidslivet. I IA-avtalen er det et mål at sykefraværsprosenten skal reduseres med 10% fra 2018. Langvarig sykefravær øker sannsynligheten for å miste fotfestet i arbeidsmarkedet. Det er derfor særlig viktig med tiltak som kan bidra til redusert langtidssykefravær.

Et godt samarbeid mellom partene, både trepartssamarbeid på samfunnsnivå og topartssamarbeid på arbeidsplassene er det viktigste verktøyet i inkluderingsarbeidet. IA-avtalens innsatsområde, organisering og virkemidler skal støtte arbeidet som ledere, tillitsvalgte, verneombud og ansatte gjør i den enkelte virksomheten. Vi må jobbe godt med forebyggende arbeidsmiljø- og sykefraværarbeid.

Organisasjon og utvikling skal gjennom sin faglighet bidra til at Ørland kommune som organisasjon har stort fokus på kunnskap- og kompetanseheving. Her vil KS Læring benyttes for opplæring på nett. Vi vil også ha stort fokus på lederopplæring.

5.2 Kommunikasjonsenheten:

Kommunikasjonsenheten blir en medspiller for alle enheter i nye Ørland kommune. Begge kommuner drifter i dag flere plattformer for kommunikasjon, som hjemmeside, intranett og sosiale medier. Der vi i dag drifter to utgaver av samme plattform får vi samlet alt på samme plattform. Dette gir større styrke, økt gjennomslagskraft og et større publikum. Vi får, enkelt sagt, en sterkere stemme.

Offentlighetsloven regulerer innsynsrett i virksomhet som drives av forvaltningsområder i Norge. Loven er klar på at i utgangspunktet er alle dokumenter i forvaltningen tilgjengelige for offentligheten, og at alle kan be om innsyn, også uten å identifisere seg. Loven skal med andre ord sikre innsyn. Samtidig inneholder loven paragrafer som forteller hvilke dokumenter og opplysninger vi, ved å vise til det eller de aktuelle punkter i loven, kan unnta offentlighet. På samme tid skal vi forholde oss til andre lover og reguleringer. Her er EUs personvernforordning (General Data Protection Regulation / GDPR) , som trådte i kraft i Norge i juli 2018, vesentlig og vil få betydning for vårt arbeid framover.

5.3 Personal:

Det skal arbeides med utarbeidelse av personalpolitiske retningslinjer. Mye av arbeidet vil kreve bred involvering av ledere og tillitsvalgte. Et prioritert tema er utarbeidelse av lønnspolitiske retningslinjer, herunder plan for harmonisering av lønn etter kommunesammenslåingen.

Arbeide med å bygge felles organisasjonskultur. Det er viktig med bred involvering av ledere, tillitsvalgte, men også politisk nivå. Stikkord i denne sammenheng er utarbeidelse av kommunens verdigrunnlag og etiske retningslinjer. Organisering og gjennomføring av opplæringstiltak for å utvikle felles praksis for kommunens personalpolitikk vil også være viktig del av arbeidet med å bygge felles organisasjonskultur.

Nærværs- og sykefraværsarbeidet skal prioriteres, jfr. målene i IA-avtalen og politiske styringssignaler. Det viktigste arbeidet skjer på enhetene, men personaltjenesten skal bistå med rådgivning, opplæringstiltak og bistand i ulike arbeidsmiljøprosjekt. NED som arbeidsmetodikk og Linda Lai sine 10 måleindikatorer skal innarbeides som ledelsesverktøy for dette arbeidet. Tydeliggjøring av ansvar, roller og utvikle gode arenaer for det partssammensatte arbeidet blir også viktig.

Personal-tjenesten vil gjennom det regionale Fosen samarbeidet fortsette arbeidet med digitalisering og forenkling av lønns- og personalprosesser. Personal-tjenesten har som mål å utgjøre en regional ressurs i prosjektet KS-læring. Fortsatt vil daglig drift ta mesteparten av tiden til personal-tjenesten. Dersom de økonomiske rammevilkårene medfører omfattende omorganiseringer og oppsigelser, må personal-tjenesten bruke mye tid på å bistå enhetene slik at vi følger de arbeidsrettslige krav til prosess.

Personal-tjenesten ønsker å tydeliggjøre sin rolle ovenfor enhetene gjennom utarbeidelse av serviceavtaler. Her tydeliggjøres enhetsleder rolle og hva enheten kan forvente av bistand fra personal-tjenesten.

5.4 Dokumentforvaltningen

Dokumentforvaltningen har ansvaret for tjenestene arkiv, politikk og valg. Enheten skal ivareta og bidra til kvalitetssikring og utvikling av fagområdene innenfor kommunens sentrale post/arkiv tjeneste, et samlet politisk sekretariat, gjennomføring av valg til kommunestyre- og fylkestingsvalg, Stortings- og Sametingsvalg og sin delegerte saksbehandling.

Dokumentforvaltningen skal være en medspiller for alle enheter i nye Ørland kommune for å ivareta og utvikle kommunens lovpålagte dokumentasjonsplikt, ha fokus på åpenhet og meroffentlighetsprinsippet ovenfor kommunens innbyggere, og være en pådriver for utvikling av gode digitale tjenester.

Dokumentforvaltningen skal legge til rette for gode læringsarenaer og læringsmiljø for veiledning og opplæring av saksbehandlere, ledere og folkevalgte i bruk av systemer og rutiner. Enheten skal også bidra til et nært og godt samarbeid og samhandling innenfor kommunes fellestjenester.

Enheten vil gjennom det regionale Fosen-samarbeidet fortsette arbeidet med felles utvikling av systemer, rutiner og automatisering av digitale prosesser og tjenester.

Det vil bli utarbeidet serviceavtaler med enhetene som skal avklare forventninger og roller, sikre lik bistand og ensartet praksis for tjenestene som ytes, samt utarbeide og utvikle kommunens rutiner og reglement innenfor fagområdet.

Prioriteringer i 2020 vil være å skape en felles organisasjonskultur, utarbeide og utvikle felles rutiner for nye Ørland, ivareta kommunens lovpålagte oppgaver, kvalitetssikre og utvikle systemer og prosesser, samt ha stort fokus på intern opplæring.

5.5 Forslag til endringer og nedtrekk for 2020

Innen politikk og administrasjon finnes det flere dupliserte stillinger som to rådmenn, ord-/varaordførere. Tilsammen blir det et nedtrekk på kr 3,5 mill.

Innen kommunikasjon/IKT og lærlingestilling har vi valgt å skjære ned på området med 100 % stilling, samt en lærlingestilling tilsammen kr 1 mill.

Innenfor kommunikasjon vil det også være en medarbeider som går av med pensjon som medfører kr 350 000,- i sparing i 2020.

Personal vil ta ned utgifter og øke inntektsøkning (salg av tjenester) for tilsammen kr 300 000,-

Dokumentforvaltningen tar i denne omgangen ned kostnader på kr 300 000,-

Organisasjon og utvikling har kuttet i poster tilsvarende 300 000,-

5.6 Ambisjoner for planperioden 2020-2024

Det skal utarbeides en Kommunedelplan med mål og strategier for fagområdet i tråd med Plan og bygningsloven. Tiltak kommer i budsjettplaner og det skal utarbeides en sektorovergripende plan for kommunens arbeidsgiverpolitikk.

Organisasjon og utvikling vil være alle enheters interne støttet og faglige rådgiver. Vi skal være en enhet som gjør andre enheter blir mer selvstendig, men vi skal også yte faglig veiledning med høy faglig kvalitet.

Organisasjon og utvikling skal gjennom sitt arbeid gjøre at Ørland kommune sitt førstevalg for all intern og ekstern kommunikasjon og datautveksling, skjer gjennom heldigitale løsninger.

6 Helse og familie

	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Administrasjon	1 295	1 295	1 295	1 295
Sykehjem og heldøgns omsorg	72 083	71 733	71 733	71 733
Hjemmebasert omsorg	43 837	43 837	43 837	43 837
Familiehelse	33 836	33 286	33 286	33 286
Forvaltning	14 147	14 147	14 147	14 147
Oppfølgingstjenesten	46 162	45 862	45 862	45 862
Demografikostnader		5 231	10 739	20 267
Helse og omsorg	211 360	215 391	220 899	230 427

6.1 Ambisjoner

I helse -og omsorgstjenestelovens § 3, første ledd står det at kommunen skal «sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester». Oppholdsprinsippet er førende for tjenesten og innebærer at vi også har ansvar for de som oppholder seg i kommunen i kortere tidsrom, som f.eks. feriegjester, studenter og arbeidsfolk. Fra 1.1.2020 har Ørland litt over 10 000 innbyggerne. Kommunens areal strekker seg over 457,18 km². Bosettingsmønsteret har betydning for organisering av helsetjenestene i kommunen. Dette gjelder spesielt for de tjenestene som skal ytes der folk bor.

Opprinnelig budsjett for helse og familie var 202 923 000 (Deflator og demografi er lagt inn). Det må korrigeres for:

Saldering 2019	5 000 000
Renhold fra teknisk til sykehjem	2 900 000
Overføring fra konto rådmann (Ørland) til betaling av Fosen helse adm. utgifter	835 000
	8 735 000

Nytt grunnlag: 210 160 000,-

Inneværende år har vi fått flere ressurskrevende brukere, samtidig som vi også mister refusjon når brukere fyller 67 år. Vi har 5 nye vedtak i barn og unge. I arbeidet med budsjett har vi også sett at noen

avdelinger har vært underbudsjettet, og ikke klarer å holde tildelt ramme flere år på rad. Dette beror på at man tidligere ikke har regnet med vakttillegg, ferieavvikling osv. på vakante stillinger. Dette gjelder ved flere avdelinger, men spesielt dr. Sauers vei 24 i Bjugn som er en skjermet avdeling og dr. Sauers vei 18- 22 som er definert som boliger med heldøgns omsorg. Ut fra prognoser ser vi derfor behov for å øke budsjettet på til sammen 2, 2mill.

Vi har hatt store utfordringer med å rekruttere leger siste år. Det gjelder spesielt for Bjugn legekantor. Dette har gitt stor arbeidsbelastning på legene gjennom hele året. Et tiltak som kan bidra til rekruttering, er å opprette en 100% kommunal legestilling. Vi har 50% lønnsmidler til dette og vil søke tilskudd for stillingen. Fra 2023 er det lovpålagt å være spesialist når man skal jobbe som allmennlege. Vi har 6 leger i spesialisering og har derfor satt av 200 000,- til opplæring/kurs.

Det har vært vesentlig flere søknader og flere nye vedtak på brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og tjenesten personlig assistanse (PA) inneværende år. Noen av disse vedtakene er ikke satt i verk enda, men vil følge med inn i neste år og vil kreve ressurser. Tidligere har det ikke vært budsjettet med sosiale kostnader for denne tjenesten. Med flere vedtak ser vi at dette må med i budsjettet. Dette gir en økning på 1,5 mill. Ved innføring av velferdsteknologi må vi knytte oss til et responscenter som skal ta imot og håndtere alarmer som genereres i kommunen. Dette må gjøres på en sikker måte. Det er avsatt 700 000,- til responscenter.

Vi har følgende økte kostnader for 2020:

Flere ressurskrevende brukere	3 700 000
Underbudsjettete kostnader, jfr prognoser	2 200 000
Kommunal legestilling	500 000
Opplæring, leger	200 000
Responscenter	700 000
Flere vedtak BPA/PA	1 500 000
Dagaktivitetstilbud, rammetilskudd 2020	750 000
Økte kostnader 2020	9 550 000

Med disse økningene (9 550 000) har helse og familie gått ut fra en budsjettamme på **221 208 000,-** før nedtrekk.

6.2 Prosjekter

Mange gode prosjekter er drevet frem over år i helse og familie. Noen prosjekter vet vi videreføres også neste år. Det gjelder bedre svangerskapskontroll, livsglede for eldre og tilbud til dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente, - som blir et lovpålagt tilbud. Helsedirektoratet har gitt Bjugn og Ørland kommuner prosjektmidler over flere år for å etablere et tilbud for hjemmeboende demente. I 2019 har vi fått til sammen 5 187 430,- til dette. Fra 1.1.2020 blir dagaktivitetstilbud en lovpålagt tjeneste. Tilskuddet er vesentlig redusert (750 000,- i 2020) og er lagt inn i rammetilskuddet. Dette vil gi oss utfordringer.

Andre prosjekt som omhandler forebygging som hverdagsrehabilitering, kommunalt rusarbeid, og prosjekt som drives i samarbeid med oppvekstsektoren vil måtte avsluttes uten videre finansiering.

Vi har følgende oversikt over tilskudd for 2019:

•Tilbud til barn og unge med sammensatte behov- (Ø)	300 000
•Tverrfaglig skolehelsetjeneste og flyktningehelse- 850 000,- (Ø)	850 000
•Bedre svangerskapskontroll- 950 000,- (Ø)	950 000
•Kommunalt rusarbeid (LOSer) 1033 865,- (Ø)	1 033 865
•Foreldrestøttende tiltak mot vold- 200 000,- (Ø)	200 000
•Habilitering/rehabilitering- 1 200 000,- (Ø/B)	1 200 000
•Oppfølging av pårørende - 300 000,- (Ø)	300 000
•Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente: Ørland: 3 287 430,-, Bjugn: 1 900 000,- (5 187 430,-)	5 187 430
•Velferdsteknologi- 400 000,- (Ø)	400 000
•Trøndelagsløftet – 350 000,- (Ø/B)	350 000
•Kompetanse og innovasjon 500 000 (Bjugn)	500 000
•Livsglede- 400 000 (Bjugn)	400 000
•Styrking av skolehelsetjenesten – 700 000,- Bjugn	700 000
•Tilskudd, fastlegeordningen 75 000,- (B)	75 000
•Tilskudd til spesialistutdanning leger – 200 000,- (B)	200 000
•Sterk og stødig-prosjekt	230 000
•Daglig tilgjengelig skolehelsetjeneste ved Fosen videregående skole,- 300 000,- (B)	300 000
•Rehabiliteringsprosjekt, Fosen Helse 200 000,- (kjøp av tjeneste)	200 000
Sum prosjekter 2019	13 376 295

Vi vil også søke nye tilskudd også i 2020. Det er umulig å forutse hva vi kan få tildelt på dette tidspunktet.

Driften i helse og familie styres i det store og hele av lovverk og nasjonale føringer. God samhandling med spesialisthelsetjenesten er viktig for å løse fremtidens utfordringsbilde. Fosen distriktsmedisinske senter (FDMS) er St. Olavs/spesialisthelsetjenesten lokalisert i Fosen. Den medisinske og teknologiske utviklingen gjør det nå mulig å gjennomføre avansert behandling hjemme hos pasienten. Spesialisthelsetjenesten kan gi veiledning via videokonsultasjoner. Dette vil gi den kommunale hjemmetjenesten flere oppgaver i fremtiden, som igjen krever opplæring og kompetansebygging.

Eldrereformen «Leve hele livet» vil være en viktig ledetråd for oss når vi skal utvikle tjenesten for fremtiden. Her vil «Livsglede for eldre» være et viktig systemverktøy for det videre arbeidet i eldreomsorgen. Livsglede gir merverdi for alle som deltar, enten det er barn, unge, voksne, eldre, lag, organisasjoner, frivillige og næringsliv. Samhandling på tvers av enheter, både internt og eksternt bygger relasjoner og kultur som igjen forløser ressurser. Ørland kommune har tidligere høstet gode erfaringer ved å arbeide etter systemteori og systemisk praksis. Å se individet i en sammenheng og som en del av en familie, kan gi oss et annet perspektiv på de utfordringer og ikke minst muligheter og ressurser som foreligger når vi skal bistå med helsehjelp. Vi påvirker hverandre også internt i organisasjonen. Samhandling og systemtenkning er derfor viktig når planstrategien skal utformes på nyåret.

Statistikk kan vise noen av de utfordringene demografien vil gi helse og familie i Ørland kommune. Sintef-rapporten «Analyse av nye Ørland kommunes behov for helsetjenester i befolkningen» som er utformet av Tharald Rohde og Kjartan Sarheim Anthun i forbindelse med forprosjektet nytt helsebygg, viser at den største økningen ser vi kommer for langtidsopphold i institusjon og skyldes den ekstra store veksten i gruppen 90 år og eldre. Hjelpet behovet øker i takt med alder og forventes å gi større forekomst av demens. Prosjektet "Ressursbruk og sykdomsforløp ved demens" (REDIC) ble gjennomført på oppdrag av Helsedirektoratet, som en del av Demensplan 2015. REDIC har beregnet en gjennomsnittlig sykdomsvarighet på 8,1 år som, avhengig av tidspunkt for diagnose og ressursbruk, kan deles i tre stadier:

1. Fra symptomdebut til diagnosestilling (gjennomsnittlig varighet 3 år)
2. Fra diagnosestilling til innleggelse på institusjon (gjennomsnittlig varighet 3 år)
3. Opphold på institusjon (gjennomsnittlig varighet 2,1 år)

Mange demente mottar hjelp som kan utgjøre mellom 60- 160 timer i måneden fra sine pårørende og venner fra sykdomsdebut til innleggelse i institusjon. Begge kommunene har lagt til rette for dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente. I Ørland kommune ønsker vi å samle fagmiljøet og kompetansen vi har om demens/kognitiv svikt. Det er lagt til rette for tilbud om skjerming for denne brukergruppen i dr. Sauers vei 24 i Bjugn. Dette er en avdeling med 16 sykehjemsplasser som er tilpasset arkitektonisk for brukergruppen både innendørs og med utendørs sansehage.

I forbindelse med sammenslåingsprosessen har vi hatt flere analyser av den økonomiske situasjonen som har vært og vil bli. Konklusjonen i disse analysene har vært at Bjugn kommune driver vesentlig dyrere enn Ørland kommune. Kostnadene har vært relatert til hjemmebasert omsorg. Begge kommuner har hatt budsjetter som har ligget under gjennomsnittet for sin kostragruppe. Dette utgangspunktet gir oss utfordringer når vi nå må ta ned driften ytterligere.

Helsetjenestene i Ørland kommune skal være forsvarlige. Begrepet forsvarlighet er en rettslig standard. For det enkelte helsepersonell innebærer forsvarlighetskravet en plikt til å opptre i samsvar med de til enhver tid gjeldende faglige normer og lovbestemte krav til yrkesutøvelsen. I dette ligger blant annet forventning om at nasjonale veiledere og retningslinjer følges. Med stramme økonomiske rammer blir forsvarlighet målet for tjenesten. Dette betyr at vi reduserer eller ikke vil videreføre tjenester som ikke er lovpålagte.

Kommuneoverlege Siw Lindia Ledsaak er vår medisinskfaglige rådgiver og blir en viktig støttespiller og veileder i de endringsprosesser vi nå skal inn i. Kommuneoverlegen har ansvar for forebyggende helsearbeid, helseberedskap og kvalitetssikring etter internkontrollforskriften. Veteranplanarbeidet ligger til enhet for familiehelse.

Fastlegeordningen er under press hos oss, som ellers i landet. Vi hatt store rekrutteringsproblemer innværende år. For å møte denne utfordringen opprettes derfor en kommunal legestilling, med hovedansvar for sykehjem og langtidspost i Bjugn. Vi har legekontorer både i Bjugn og på Brekstad. Fra 2025 må alle fastleger være spesialister i allmenntidmedisin. Vi har 6 leger som er i et utdanningsløp. Dette må vi legge til rette for, slik at disse kan fullføre lovpålagt utdanning. Helsedirektoratet stiller høye krav til kommunens opplæringsplan og veiledning. Dette må være på plass for at praksis skal bli godkjent. Ørland kommune er registrert som utdanningsvirksomhet, jfr. helsedirektoratets krav og vi samarbeider nå med de andre kommunene og Fosen helse i det videre arbeidet med å finne godkjente læringsarenaer for leger i spesialisering.

Det er vanskelig å hente ut statistikk innen psykisk helse, utviklingshemming eller rusavhengighet. Vi vet at vi får flere brukere under 67 år. Tilbudet som foreligger i dag i oppfølgingstjenesten, er basert på lokal kunnskap som vi har tilegnet oss over tid om behovet for tjenester i befolkningen. Vi ser at samhandling mellom oppvekstsektoren og helse er viktig for å få god oversikt over situasjonsbildet som ofte endres raskt.

Fosen helse bistår oss med tjenester innen psykisk helsehjelp, med to kommunepsykologer og rask psykisk helsehjelp. Kommunen har flere godt utdannende medarbeidere som arbeider med forebygging, oppfølging og veiledning. Det er nylig avdekket utfordringer med ungdom og rus. Kommunalt forebyggende team samarbeider tett med politiet om dette sammen PPT og konfliktrådet i fylket (ruskontrakter).

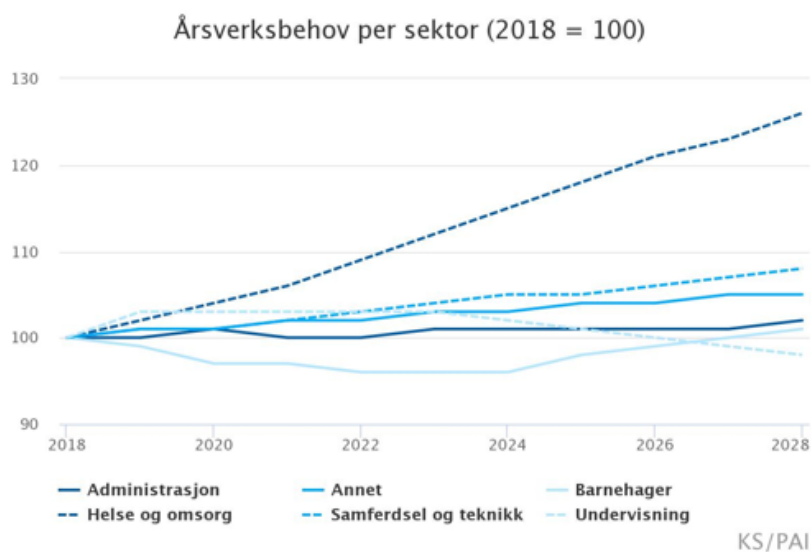
Lokalisering av tjenestene i Ørland kommune beskrives i intensjonsavtalen mellom Bjugn og Ørland kommuner. Ny struktur er lagt for Helse og familie med 5 enhetsledere under kommunalsjef. Helseadministrasjonen vil ha kontorer på Brekstad. Familiens hus er en struktur som skal samle tjenester og fremme tverrfaglig samarbeid innenfor helsetjenester knyttet til barn og unge.

Nærhetsprinsippet er overordnet. Faggrupper som jordmor, fysioterapeut, ergoterapeut, spesialutdannet personell innen familieterapi og psykiatri representerer en knapphetsressurs som er viktig og avgjørende for forsvarlighet og kvalitet i tjenestene.

I ny kommune ønsker vi oss robuste fagmiljø som gir gode, forsvarlige tjenester med lik kvalitet for alle i kommunen. Felles fagprogram og faglige diskusjoner sikrer kvalitet, og gir trygghet både for ansatte og brukere av de ulike tjenestene. Spesialfunksjonene er til for alle i kommunen. Nærhet til og samarbeid med spesialisthelsetjenesten forsterker kvaliteten i tjenesten. I helsestasjonen på Brekstad har vi fra 1.1.2020 spesialist i pediatri/barnelege i 20% stilling. Dette kombinert med nærhet til poliklinikken på Brekstad hvor ulike prøver kan tas og analyseres raskt, vil vi få en kvalitetsheving som skal komme alle barn i Ørland kommune til gode. Budsjettforslaget som nå foreligger, reduserer ressursene i familiens hus innen helsesykepleie, fysioterapi og psykisk helse og rusarbeid. Dette også på grunn av bortfall av prosjektmidler fra neste år. Det foreligger politisk vedtak om helsestasjonens beliggenhet i Bjugn. Dette tilbudet blir ikke likestilt med det vi kan tilby på helsestasjonen på Brekstad. Med knappe rammer blir nærværende ledelse viktig for å sikre riktig og rettferdig fordeling av ressursene. Dette gjelder ikke bare barnelegeressurs, men også tilgang på helsesykepleier, fysioterapeut og jordmor. Med det situasjonsbildet vi nå går inn i, gjør vi dette best ved å samle spesialfunksjonene under samme tak på Brekstad.

Fremtiden vil stille store krav til endringsvilje både hos ansatte, brukere og pasienter. Mange innbyggere har en forventning om å få hjelp når de selv mener å ha behov for det. Fremtidens utfordringsbilde er flere innbyggere som har behov for helsehjelp, knapphet på menneskelige ressurser og stram økonomi, se tabell 2:

Tabell 2.

For å stå rustet for denne virkeligheten, må vi bygge kompetanse. For å kunne ta i bruk velferdsteknologi, må vi ha ansatte som mestrer datateknologi og forstår når brukerfeil oppstår eller når hjelpemidlene må byttes ut. Teknologi kan aldri erstatte mennesker, men være viktige bidrag for å trygge hverdagen for mange og bidra til bærekraftige tjenester. Tekniske nyvinningene genererer alarmer som må håndteres på en sikker måte. Vi har verken kompetanse eller teknologi for å møte denne oppgaven internt i kommunen. Det betyr at vi må knytte oss til et «responscenter». Dette er det avsatt midler til i 2020. Vi må ha godt skolerte superbrukere som kan de ulike fagprogrammene våre og som kan veilede ansatte. Vi må også forberede oss på å ta imot Helseplattformen. Loven

krever at helsehjelp skal dokumenteres og arkiveres og dette gjøres digitalt. Mange ansatte i helsesektoren mangler grunnleggende datakompetanse. Det gjelder ikke bare i vår kommune. Livslang læring er et nasjonalt satsningsområde og gjelder også for ansatte i helse. Når vi har drift 24/7 er det krevende å planlegge for kurs/opplæring for ansatte, uten at dette skal generere kostnader for vikarer.

Gode styringsverktøy er en forutsetning for god ressursfordeling og gode tjenester. Heltidskultur er et mål og et lederansvar. Helse og familie deltar i «Ned-prosjektet» som er ledet av personalavdelingen og NAV/IA for å arbeide med nærvær.

6.3 Tilpasninger og tjenestereduksjoner

Helse og familie foreslår nedtrekk i alle enheter. Tiltakene forventes å gi økt press på tjenestene andre steder i virksomheten. Tiltakene kommer i tillegg til at pågående prosjekt avsluttes (jfr. oversikt prosjekt 2019). Dette vil ha store konsekvenser, spesielt for forebyggende tiltak i alle aldersgrupper. Noen tiltak er forbundet med høy usikkerhet. Vi kan også håpe at noen tiltak kan gi økt kvalitet for noen av brukerne våre.

Forslag til endringer og nedtrekk for 2020:

6.4 Forvaltning og administrasjon

Enheden ivaretar dialogen med innbyggerne i forbindelse med søknader om helsehjelp og sørger for saksbehandling og vedtak i henhold til helselovgivningen. Her skal også arbeid med bemanningsplaner, turnusarbeid og lønnslistene ivaretas. For å ha oversikt over og planlegge for god ressursfordeling har vi kommet til at det er gunstig å samle følgende tjenester til denne enheten: brukerstyrt personlig assistanse (BPA), personlig assistanse, omsorgslønn og støttekontakter. Støttekontakter lå opprinnelig inn under familiens hus. Dette ønskes flyttet til forvaltning og administrasjonsenheten.

Enheden har ansvar for fagutvikling for hele helse og familie. Her ligger systemansvaret for ulike fagprogram, inkludert Helseplattformen. Kvalitetsarbeid og internkontroll er viktige, lovpålagte oppgaver som ivaretas her. Planarbeidet som startes over nyttår skal styres herfra. Følgende forslag til nedtrekk er som følger:

1. Gjennomgang av vedtak i hele tjenesteområdet med ny kartlegging og nye vedtak. Innsparing for hele enheten helse og familie: 2 mill.
Harmonisering av tjenester i hele området. Sikre korrekt saksbehandling og gjennomføre revidering av vedtak jevnlig. Dette vil ta tid og ressurser for å få gjennomført. Noe usikkerhet om gevinst.
 2. Felles innkjøpsavtaler forventes å gi gevinst. Dette gjelder spesielt innkjøp av medisinsk forbruksmateriell og apotekvarer. Anslått innsparing for hele helse og familie: 500 000,-
 3. Redusere kostnader til lisenser, telefon. Innsparing: 300 000,-
- Innsparing for enheten: 2, 8 mill**

6.5 Enhet for sykehjem og heldøgns omsorg

Enheden har ansvar for eldre som bor i bolig med heldøgns omsorg, eller sykehjem. Her ligger også alle støttefunksjoner knyttet til drift, slik som kjøkken, renhold og vaskeri.

Følgende nedtrekk foreslås:

1. Se på muligheten for å outsource støttefunksjoner knyttet til drift av virksomheten. Kan gi innsparing på ca 1 mill.

Vil kunne gi overtallighet. Institusjonskjøkken finnes både i Bjugn og på Brekstad og dette anbefales å drives videre. Dette er vurdert ut fra eldrereformens styringssignal og fokus på mat, måltider og ernæring. Oppfylging av Leve hele livet-reformen vil være en forutsetning for å kunne søke om å få innvilget nye prosjektmidler. Dagens kjøkken i Bjugn helsesenter er marginal bemannet.

2. Slå sammen korttidsavdelingene og samle dette tilbudet på Brekstad. Dette betyr reduksjon av 12-16 sengeplasser og inntil 12,7 årsverk knyttet til sykehjemsavdelingen i Bjugn. Antatt innsparing på 6 mill.

Dagens pasienter må enten skrives ut til hjemmet, eller overføres til langtidsplass der det er ledig. Det kan bli lange ventelister. En forventer økt press på hjemmesykepleien. Det kan også generere dagbøter fra St. Olavs for pasienter som vi ikke klarer å ta imot. Det blir vanskeligere å få avlastningsplass for voksne brukere. Ved å etablere en korttidsavdeling på Brekstad vil vi få bedre tilgjengelighet til spesialisthelsetjenesten og bedre kompetanse i tjenesten. Dagens korttidsavdeling i Bjugn blir frigjort til andre formål. Husbanken kan kreve at kommunen tilbakebetaler investeringstilskuddet i sin helhet, hvis dagens 16 plasser i institusjon ikke brukes til de formål som var forutsatt ved tilskuddstildelingen. Tiltaket kan gi overtallighet.

3. Flytte 7 boliger med heldøgns omsorg fra dr. Sauers vei 18 til dr. Sauers vei 22.

Dr. Sauers vei 18 er definert som bolig med heldøgns omsorg. Dagens brukere har omfattende pleiebehov som trenger bedre tilpasset arkitektur, med f. eks takheiser og større nærhet til helsepersonell. Vi har nyoppussede rom som er bedre tilrettelagt for brukergruppen i dr. Sauers vei 22. Med dette tiltaket kan vi unngå å øke årsverk i dr. Sauers vei 18, for å sikre forsvarlighet. Tiltaket vil kunne gi økt trygghet for brukerne. Flytting krever prosess og god dialog med brukere, pårørende og ansatte.

Totalt innsparingsforslag: 7 mill

6.6 Hjemmebasert omsorg

Hjemmebasert omsorg omfatter hjemmesykepleie, hjemmehjelp, hverdagsrehabilitering og dagaktivitetstilbud for hjemmeboende. Det forventes økt press på tjenesten fremover. Enheten har en stor utfordring når bortfall av prosjektinntekter i størrelsesorden 5,5 mill. faller bort neste år(jmf tabell):

- Kr. 3 925 636 på dagaktivitetstilbud for hjemmeboende demente
- Kr. 550 000 på implementering og drift av velferdsteknologiske løsninger
- Kr. 1 000 000 for hverdagsrehabilitering/ innsatsteam for å utsette behov for tjenester eller holde omfanget på behov for tjenester ned

Hverdagsrehabilitering er viktig for å støtte og veilede brukere som har ressurser til å trene seg opp etter funksjonsfall, slik at de kan fortsette å bo hjemme. Vi har allerede flere gode eksempler på at dette har gitt resultater. Hjemmebasert omsorg styrkes derfor med 2 mill. for å videreføre dette arbeidet.

6.7 Familiehelse

Familiehelse har ansvar for spesialfunksjonene i ny kommune som tidligere er omtalt. Viktige oppgaver for enheten er forebygging, helseberedskap, psykososialt kriseteam og veteranplanarbeid.

Barnevernreformen kommer i 2022 og gir kommunene større ansvar for tilbudet til barn som trenger hjelp fra barnevernet. «Mer kunnskap – bedre barnevern»

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6e31905299774f5681d57311e284d519/bedre-barnevern.pdf>

I Ørland kommune har vi startet et godt forebyggende arbeid og vil gjerne fortsette dette for å være forberedt til barnevernreformen kommer med pålegg. Ut fra denne faglige begrunnelsen anbefales å ikke redusere på familieveiledning og LOS i skolen, selv om dette pr i dag ikke er lovpålagte oppgaver.

Følgende forslag til nedtrekk er som følger:

1. Redusere servicepersonell med 20% ved legekontor. Unngå vikarinleie ved fravær. Innsparing: 145 000,-
Tiltaket kan generere telefon-kø, kø i skranke og økt ventetid. Kiropraktorene avslutter leieforhold i 2019 og vi kan derfor redusere noe på personalressurs
2. Unngå vikarinleie ved permisjoner i helsestasjonen i hele 2020. Innsparing: 495 000,- Ikke lovpålagte oppgaver utgår, som f. eks reisevaksine Ytterligere kutt vil gå utover helsekontroller ved helsestasjonen og kunne gi avvik i skolehelsetjenesten. Helsedirektoratet kan bevilge prosjektmidler til kommuner som kan vise til at det satses på skolehelsetjenesten. Denne muligheten vil vi miste med ytterligere kutt.
3. Redusere fysioterapitjenesten til barn/unge og eldre i institusjon/hjemmeboende med 1,3 årsverk. Fastlønnstilskudd for fysioterapeuter gjør at vi ikke får mer reduksjon med dette tiltaket enn 550 000,-

Tiltaket vil gi dårligere tilbud til barn og unge. Tverrfagligheten i skolehelsetjenesten svekkes, forebyggende tiltak og tiltak på systemnivå kan gjennomføres i betraktelig mindre grad.

Gruppetilbud om fallforebygging hos eldre avvikles. Redusert fysioterapitilbud i institusjon kan gi lengre opphold fordi manglende opptrening vanskeliggjør hjemreise. Hjemmeboende pasienter står i fare for å få for lite oppfølging etter utskrivning fra sykehjemmet og en risikerer reinnleggelser eller økt pleiebehov. Ørland kommune har ført statistikk og har fulgt en prioriteringsnøkkel de siste 4 år. Fysio- og ergoterapitjenesten har hatt jevnlig avvik i samme tidsrom. Dette viser at det i utgangspunktet har vært for få ressurser i tilbudet.

Innsparing for enheten: 1 190 000,-

6.8 Oppfølgingstjenesten

Har ansvar for barn, unge og voksne med nedsatt funksjonsevne. Dagaktivitetstilbudene som Stranda og Fjæraveien ligger også til denne enheten. I løpet av 2019 har vi sett en økning av antallet barn og voksne som har omfattende bistandsbehov. Tjenester og bemanningsplaner i dette området reguleres av fattede vedtak for hver enkelt bruker. Noen av våre innbyggere trenger mye oppfølging i hverdagen og defineres i budsjettsammenheng som såkalt "ressurskrevende brukere". Dette er et begrep som omhandler en statlig refusjonsordning og kan oppleves som både støtende og belastende dersom det brukes i feil sammenheng.

1. Dagaktivitetstilbud; Stranda og Fjæraveien Arena. Redusere vakant stilling med 20%. Innsparing: 115 000,-
Utvikling og harmonisering av dagtilbudene er en viktig oppgave. Dagaktivitetstilbudene bidrar til at brukerne opplever en aktiv og meningsfull tilværelse i fellesskap med andre. Det skal legges vekt på trivsel, trygghet, mestring og individuell utvikling. Dagaktivitetstilbud er forebyggende. Ved å redusere stilling blir det mindre tid til tilrettelegging, utvikling og harmonisering av tjenestene, og det blir en reduksjon på tilbudet til brukerne. Ved å redusere ytterligere på dagaktivitetstilbudet, må ressursene økes tilsvarende i bolig og ikke gi gevinst.
2. Redusere bruk av vikarer og overtid, og driftskostnader. Innsparing: 360 000,-
Det er ved enkelte avdelinger saldert inn ekstra på bruk av vikarer, ekstravakter og overtid i 2019, som ikke ligger inn i budsjett. Ut ifra tallene fra hver avdeling i 2018 og prognosene for 2019 er driftskostnader tatt ned til det minimale og langt under tidligere og nåværende bruk. Det er i tillegg en økning med flere nye brukere og vedtak i 2020. Ved ytterligere kutt på drift og bemanning som nå er lagt til, vil dette både få konsekvenser for tjenestene og budsjettet. Dette er en enhet der det er behov for å leie inn vikar fra første fraværsdag (aften og natt) for å gi forsvarlige tjenester. Så stramme rammer som nå foreligger, gir det ingen rom for små, uforutsette kostnader.
3. Oppsigelse av avtaler ved SAVA. Innsparing: 300 000,-
Det ble i budsjettvedtaket til Ørland kommune for 2016 vedtatt å inngå avtale med Sava as om at enkelte brukere skulle gis tilbud om tilrettelagt aktivitet der. Målsettingen var at de på sikt kunne kvalifisere for en VTA-plass. Det er årlig satt av en ramme til dette formålet tilsvarende 80 % stilling, ca. kr 600'. Det foreslås at avtalen sies opp og opphører fra 01.07.2020. Vi må tilrettelegge for et alternativt dagaktivitetstilbud.

Tilpasning av botilbud i oppfølgingstjenesten.

Med gjennomføring av de nevnte tiltakene i enhet for sykehjem og heldøgns omsorg, har vi teoretisk frigjort to avdelinger i Bjugn:

1. Dr. Sauers vei 18 (bolig med heldøgns omsorg) 7 rom
2. Sykehjemmet i Bjugn (16 institusjonsplasser)

Vi har flere brukere som trenger bedre tilpasset bolig og tjenester i Bjugn. Dette gjelder spesielt barn og unge, men også voksne brukere i oppfølgingstjenesten.

Barn og unge i Bjugn.

Dagens barnebolig i Bjugn har store mangler og det haster med tiltak. Det er tidligere avsatt midler i økonomiplanperioden (5 mill 2020 og 5 mill 2021) til bygging av barnebolig. En barnebolig/avlastningsbolig er definert som en institusjon. Barn betaler ikke vederlag, slik eldre i institusjon gjør. Vi har tre boenheter pr i dag til avlastningsplass for denne brukergruppen. Dette er for lite i forhold til behovet, som er økende. Barn i avlastningsbolig har rett til å få avlastning i sitt nærmiljø på grunn av skolegang, fritidsaktiviteter og opprettholdelse av vennskap.

Forslag 1. Dr. Sauers vei 18 kan gi mulighet for en raskere boligløsning for barn og unge. Det forutsetter tilpasning av dagens areal. Det er ikke optimale uteareal for lek utenfor boligen, men i dag benyttes lekeplasser i nærområdet. Dette kan en også gjøre fremover, evt se på hvilket mulighetsrom som kan tilrettelegges for utendørs lek. Tiltaket er først og fremst tenkt som en kvalitetsheving av tilbudet til barn og unge. Det kan også gi en mulighet for å redusere noe på nattevaksressurs hvis tiltaket settes i verk. Dette vil imidlertid alltid styres av de vedtak som foreligger hos det enkelte barn. Innsparing på 1 mill (usikkert) pluss inntekt av salg av dagens barnebolig.

Dr. Sauers vei 18 ble bygget med det formål å være et heldøgns tilbud. Et stort usikkerhetsmoment her er derfor husbankens regler om tilbakebetaling av investeringstilskudd/kompensasjonstilskudd dersom boligen ikke brukes til det formål som er tiltenkt i søknad 30 år etter utbetaling.

Forslag 2. Dersom husbanken ikke godtar at dr. Sauers vei 18 bebos av barn og unge, kan man vurdere å tilpasse ledig areal i dagens korttids/sykehjemsavdeling i Bjugn. Plassering av denne avdelingen er ikke optimal til dette formålet, men det bør utredes nærmere hvilke muligheter dette kan gi.

Brukere over 18 år med omfattende hjelpebehov i Soltunet i Bjugn.

Vi har flere voksne brukere i oppfølgingstjenesten som opplever ensomhet og utrygghet med dagens boform. Disse har behov for et fellesskap og nærhet til helsepersonell på grunn av omfattende bistandsbehov. Dette omfatter både unge og eldre brukere. Noen av de nåværende omsorgsboligene som brukerne bor i, bør pusses opp og tilpasses dagens standard. Når disse boligene ikke bebos, vil dette gi redusert husleie til kommunen, men voksne brukere må betale husleie der de bor.

Forslag 1. Dagens sykehjemsavdeling kan gjøres om til boliger med heldøgns tjenester for brukere over 18 år i oppfølgingstjenesten. Avdelingen har geografisk nærhet til Soltunet.

Forslag 2. Dersom husbankens regler må følges strengt og forslaget ikke kan gjennomføres, kan man se på muligheten for å ta i bruk dr. Sauers vei 18 til voksne/eldre brukere i Soltunet med store omsorgsbehov. Dette må utredes nærmere. Tiltaket er ment som en kvalitetshevning av tilbudet til brukere som har behov for omfattende helsehjelp, fellesskap og større nærhet til helsepersonell.

Forslag om innsparingstiltak for enheten: 775 000,- + en nattevaksressurs: 500 000 med halvårsvirkning.

Forslag til nedtrekk i helse og familie:

Forvaltning adm:	2 800 000
Institusjonsbasert oms	7 000 000
Familiehelse:	1 190 000
<u>Oppfølgingstjenesten</u>	1 275 000
<u>Sum nedtrekk:</u>	12 265 000

Totalt nedtrekk (etter styrking på hjemmetjenesten (2 mill)) er 10 265 000

6.9 Ambisjoner i planperioden

Gjennom Helseplattformen <https://helseplattformen.no/> er Midt-Norge utprøvningsregion for det nasjonale målbildet «Én innbygger - én journal» som Ørland har opsjon i. Dette vil styrke kvaliteten i tjenesten og ikke minst dialogen mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Beslutning må tas innen høsten 2020 for evt. deretter å signere avtale. Kostnaden er anslått til å være kr 300,- pr innbygger. For nye Ørland vil dette bli ca 3mill som skal fordeles 50/50 på investering og drift. En må også påregne kostnader til opplæring for alle ansatte i tillegg. Dette arbeidet har allerede startet og vil være avgjørende for om vi blir valgt ut til å bli en av oppstartskommunene i vår del av fylket.

Innføring og videreføring av Livsgledehem blir en viktig oppgave i enhet for sykehjem og heldøgns omsorg. Sertifisering Livsgledehem er en standard og et systemverktøy for ivaretagelse av psykososiale

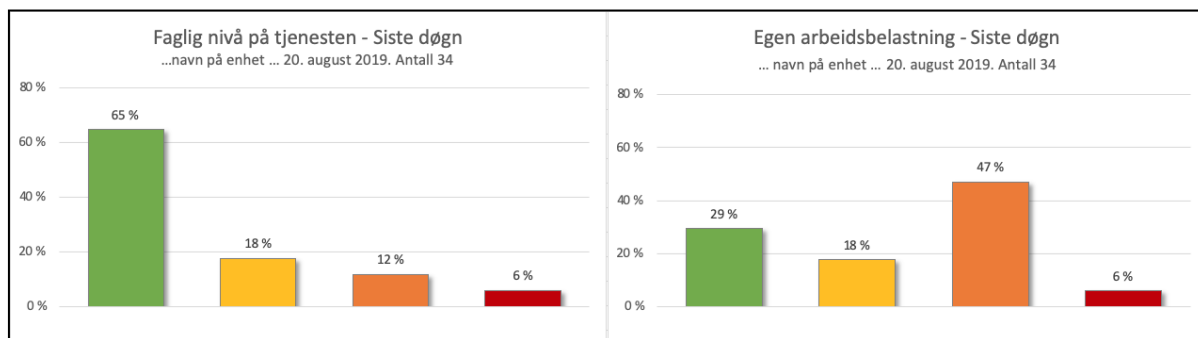
behov for beboere ved sykehjem og andre virksomheter med heldøgns omsorg. Dette er ikke et prosjekt, men vil gi varig endring.

Regjeringen vil utvide forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenesten. I 2020 får 6 nye kommuner muligheten til å søke deltakelse i denne ordningen. Søknadsfrist er 1. februar 2020.

Heltidskultur blir viktig for fremtidens Ørland. Helse og familie har for mange som jobber i deltidsstillinger. Vi må tilby økte stillinger fremfor nyansettelser når vi sliter med rekruttering. Dette vil gi mer kontinuitet og bedre tjeneste. Alternative turnusordninger må også prøves ut.

I samarbeid med samfunnsforsker Hans Donali Tilseth ved NTNU, ønsker vi å videreføre og utvikle prøveprosjektet som tidligere er gjort i hjemmetjenesten i Bjugn. Fra 2020 vil prosjektet hete: «Refleks light».

Registrering vil nå være obligatorisk i hele Helse og familie og inngår i oppgavene som skal utføres etter endt vakt. Dette gjøres med egen mobiltelefon eller med datamaskin samtidig med øvrig pålagt registrering i fagsystemer. Det registreres en farge for egen *vurdering av den faglige kvaliteten* på den tjenesten som er utført i løpet av vekten, og en farge for *vurdering av arbeidsbelastningen* på denne vekten. Etter endt registrering vises automatisk oppsummerte resultater sammen med totalt antall registreringer som er gjort siste døgn.

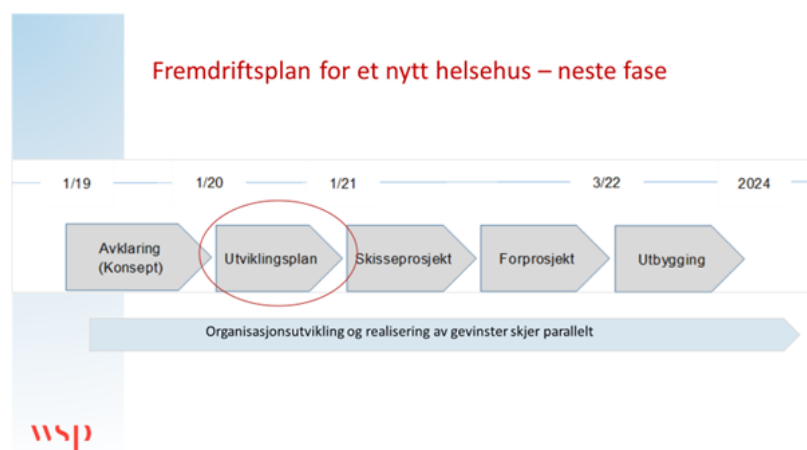

Med å innføre dette ønsker vi å ta i bruk og utvikle daglig refleksjon som verktøy for dialog og forbedring i alle avdelinger. Rapporter kan hentes ut fra programmet og relativt enkelt gi et situasjonsbilde av virkeligheten som kan rapporteres opp til øverste leder.

Velferdsteknologi tas i bruk av stadig flere brukere. Vi deltar sammen Fosenkommunene i det Nasjonale velferdsteknologiprogrammet, Trøndelagsløftet og Værnesregionens anskaffelsesprosess på pasientvarsling/ responscenter. Man må ha forventning om gevinstrealisering ved å utnytte de muligheter som finnes uten at dette kan konkretiseres.

Forprosjektet (konseptfasen) nytt helsebygg er nylig ferdigstilt. I neste fase må det utarbeides et forslag til en overordnet plan for utbygging/utvikling i samarbeid med byggherre og brukere. Beliggenhet må avklares. Arealprogram må kvalitetssikres. Arbeidet i denne fasen forutsetter aktiv brukermedvirkning på overordnet nivå. Total byggekostnad for Helsehuset vil ut fra angivelser i Norsk Prisbok 2019 og WSPs egne erfaringer ha et estimat på ca. kr 42.000 pr. m2 BTA. Dette inkluderer alle kostnader og mva. Total byggekostnad for Familiens hus, som er et enklere bygg enn Helsehuset, vil ha et estimat på ca. kr 36.000 pr. m2 BTA. Kostnad for ombygging av DMS-bygget til lokaler for Familiens hus vil ut fra erfaringer ha et estimat på ca. kr 20.000 pr. m2 BTA.

Det må avklares om det er rom for å gå videre i prosjektet. Det er ikke rom for utbygging i planperioden.

7 Oppvekst og utdanning

	<i>Budsjett</i>		<i>Økonomiplan</i>	
	2020	2021	2022	2023
Administrasjon/fagstab	48 372	48 372	48 372	48 372
Grunnskoler	99 978	100 862	109 003	112 689
Kommunale barnehager	47 407	47 414	41 458	42 278
Kvalifiseringsenheten	2 216	2 216	2 216	2 216
PPT	5 200	5 200	5 200	5 200
Barnevern	27 143	27 143	27 143	27 143
Oppvekst og utdanning	230 316	231 207	233 392	237 898

Fagområdet oppvekst i Bjugn og Ørland samles under felles ledelse med tittel oppvekst og utdanning. Fagområdet skal sørge for at alle barn og unge møter en barnehage og skole som setter barnet og eleven i sentrum og som bidrar til utvikling og personlig vekst for den enkelte i fellesskap med andre. Oppvekstfeltet sitt samfunnsoppdrag er å bidra til dannelse og utdanning av hvert barn og skal gi dem positiv tilhørighet i det lokale oppvekstmiljøet. Inkludering, likeverd, glede og mestringstro er grunnleggende prinsipper som skal fremme forankring og vekstmuligheter uavhengig av forutsetninger. Tidlig innsats med tilpasset hjelp og opplæring i fellesskapet gjelder uavhengig av alder, og nært samarbeid med foresatte er vesentlig for det gode arbeidet. Oppvekst skal ha en analytisk tilnærming og virket skal tuftes på teori og forskning i samarbeid med eksterne fagmiljøer.

Fagområdet består av 5 kommunale barnehager, 4 barneskoler og 2 ungdomsskoler. Flyktningetjenesten og voksenopplæringen utgjør Kvalifiseringsenheten. PP-tjenesten går fra å være et IKS til en kommunal enhet innen fagområdet. Barnevernet er også organisert innen oppvekst. I tillegg er det 4 private barnehager og en privat barneskole i kommunen.

Det første året skal strukturen i den nye organisasjonen settes. Ulike kulturer og strukturer skal forenes og man jobber med å tilnærme seg hverandre og finne felles form. Målet er å komme i gang med faglig samarbeid på tvers av gamle kommunegrenser for deling av kunnskap og praksis til utvikling av et likeverdig tjenestetilbud i den nye kommunen.

Barnehagen er første instans i det lange læringsløpet og barnehagen skal fremme trivsel og glede i lek og læring i et trygt psykososialt miljø. Barns rett til medvirkning tilpasset alder skal ivaretas og barnehagene skal fortsette sitt utviklingsarbeid innen satsingsområdene språkutvikling og språkmiljø, barnehagens digitale praksis og barnehagebasert kompetanseutvikling. Den nasjonale satsingen vedrørende tidlig innsats og inkluderende barnehagemiljø vil være et prioritert arbeidsområde for 2020.

Læreplanverket er i endring og innføring av fagfornyelsen blir skolens prioriterte satsing i 2020. Samtidig skal innsatsen rundt inkluderende skolemiljø, relasjonsbasert arbeid og analysekunnskap fortsatt ha fokus. Arbeidet med å utvikle beste praksis innen tidlig innsats og skape gode resultater i grunnleggende ferdigheter skal fortsette, og digitalisering som verktøy og metode videreutvikles.

Barnehagene og skolene vil ikke ha betydelige endringer bortsett fra Botngård skole som blir delt i en barneskole og en ungdomsskole fra høsten 2020. Bygging av ny ungdomsskole pågår for fullt, og etablering av de to separate skolene vil oppta og påvirke denne skolekretsen i 2020.

Kvalifiseringsenheten i de to kommunene ble høsten 2019 samlokalisert ved nedre internat i Bjugn. Enheten gir opplæringstilbud innen grunnskole for voksne og opplæring i norsk og samfunnsfag for fremmedspråklige, samt for elever med rett til spesialundervisning. Opplæringstilbudet finansieres primært av statstilskudd. Det er pr. i dag i overkant av 40 elever som får undervisning i voksenopplæringen. Ørland kommune har fått anmodningen fra Direktoratet for integrering og mangfold, IMDi om bosetting av 15 nye personer for 2020. Det er overføringsflyktninger og barnefamilier man kan forvente presentert. Man anslår at dette er mennesker som vil trenge tett oppfølging både i forhold til bo-veiledning og kvalifisering for å bli selvhjulpne.

PP-tjenesten vil våren 2020 få nye lokaler i Bjugn rådhus i tilknytning til fagstab for oppvekst. Man ønsker med dette å samle sektorens kompetansegrupper. Tjenesten har både system- og individrettede oppgaver og skal bistå i kompetanse- og organisasjonsutvikling for å styrke enhetenes faglige og psykososiale områder, samt til sosial-pedagogisk hjelp og opplæring av barn og unge. PP-tjenestens rolle i den nye kommunen skal formes og en målsetting er å fokusere faginstansens kompetanse mer direkte inn mot enhetenes kjernevirksomhet. Dette bl.a. for å fremme og sikre de føringer som ligger i Stortingsmelding *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO* (2019).

Det etableres en fagstab for sektoren hvor formålet er å sikre helhet og likeverdig kvalitet i tjenestene i hele oppvekstområdet, samt bidra for samordning av endringer og utviklingsprosesser.

Oppvekstområdet i den nye kommunen har en vei å gå med å samordne tjenestene og fagstab skal delta i å lede prosesser som fører enhetene i felles retning og i utvikling. Fagstab skal bl.a. bistå skoleeier og enhetsledere i sakshåndtering, utviklingsarbeid, kompetanseutvikling, kvalitetssikring, tverrfaglig samarbeid, veiledning og rådgiving. Fagstab skal avlaste enhetene innen administrative oppgaver og være ressurspersoner innen felles fagprogram og digitale løsninger. Kommunen har rolle som barnehagemyndighet og ansvaret legges under fagstab. Den lovpålagte tjenesten skjerpes i endringene i barnehageloven fra 01.01.20.

Kommunalsjefen med sin ledergruppe skal sette kursen for fagområdet og lede prosessene for en samlet oppvekstsektor. Ørland kommune satser i sin helhet på kompetente lederskap og ser betydningen av gode lederteam i alle av kommunens enheter. Oppvekstsektoren har gjort et bevisst valg av lederstruktur for å kunne oppnå de målsettinger man setter seg. Hovedmålet med ledelse er å øke læring på alle nivå i organisasjonen. Formålet er å bedre den pedagogiske ledelsen, læringsfokus og læringsutbyttet i alle ledd av oppvekstsektoren, fra barnehage- og skoleeier til enhetsleder og videre til den utøvende medarbeider. Nærvær til ansatte og en relasjonell tilnærming til medarbeidere skal bidra til økt jobbtillfredshet og redusert jobbfravær. Det er søkt om OU-midler til å gjennomføre et

lederutviklingsprogram i 2020 for ledergruppen. Formålet er å videreutvikle faglig og verdibasert ledelse og utvikle det profesjonelle fellesskapet i oppvekstsektoren som lærende organisasjon.

Kommunalt tverrfaglig forebyggende team skal videreføres i den nye kommunen for å sikre samarbeid rundt barn og unges oppvekstmiljø både på et strategisk og operasjonelt nivå. I tillegg skal det opprettes et kommunalt foreldreutvalg, KFU med representanter fra både de kommunale og private enhetene innen barnehage og skole. Foreldregruppen er den viktigste samarbeidspartneren for å bygge laget rundt våre barn og unge.

Oppvekstsektoren skal i året som kommer fortsette det gode arbeidet for å gi barn og unge et trygt, utviklende og helhetlig psykososialt lærings- og oppvekstmiljø. Samarbeid mellom enhetene og med andre sektorer vil gi faglige felleskap og synergier til beste for våre barn og unge. Ørland kommune vil fortsette samarbeidet i Fosen-nettverket hvor bl.a. den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling såkalte Rekom og Dekom-ordningen struktureres og ledes.

7.1 Økonomi, endringer

For Oppvekst og Utdanning er det anslått et nedtrekk for driftsåret 2020 med kr. 10 500 000,-
Oppvekstsektoren vil da ha en totalramme for budsjettåret 2020 på kr. 228 896 000,-

Det er krevende å gjennomføre nedtrekk i denne størrelsesordenen og fagområdets kompleksitet vil tydeliggjøre utfordringene. Man skal sikre kjernevirksomheten og lovpålagte oppgaver, samtidig som det er nødvendig å ha tilstrekkelig med ledelse og støttestrukturer på plass, særlig i trange tider. Med marginale ressurser til barnehage og skole, med allerede effektiv tjenesteproduksjon og med variable skoleresultater blir det utfordrende å balansere forsvarlig drift og utvikling av tjenesteområdet.

Valg av struktur for oppvekstfeltet gir føringer for organisering og drift. Det er ulike størrelser på dagens barnehager og skoler, og det er per dags dato ledig kapasitet i flere av barnehagene. Kommunen vil også ha ledig kapasitet i alle skolene når ny ungdomsskole i Bjugn tas i bruk høsten 2020. Lovkravet sier at kommunen plikter å ha tilstrekkelig med barnehageplasser og at barnet har rett på barnehageplass i kommunen det er bosatt, *Lov om barnehager §12-a*. Grunnskoleelever har rett til å gå på den skolen som ligg nærmest eller ved den skolen i nærmiljøet som man sokner til, *Opplæringsloven §8.-1*.

Antallet barnehager og skoler er et aktuelt kostnadsspørsmål i budsjettsammenheng. Med et nedtrekk på kr. 10 500 000 samtidig som det er ledig kapasitet i barnehagene må dette potensialet vurderes. Det vil gjennomføres en utredning av barnehage- og skolestrukturen med skolekretsgrense i løpet 2020. Dette gjøres for å få et kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet med å sikre en økonomisk bærekraftig struktur av oppvekstsektoren.

For barnevern er dagens samlede utgifter for Bjugn og Ørland lagt i budsjettet for 2020. Det tas ikke høyde for særlig økning i driftsutgifter for 2020 med nye vedtak eller plasseringer utenfor hjemkommunen.

Forslag til endringer og nedtrekk for 2020

1. Det foreslås en endring av vedtekter for barnehage i Ørland kommune hvor sommeråpen barnehage tas bort, samt ny vurdering av løpende opptak i løpet av året. Dersom man fjerner dette vil det gi en antatt innsparing på kr. 1 500 000,-

Sommeråpen barnehage er ikke lovhjemlet og det er kun lovpålagt med et hovedopptak i løpet av året, *Barnehageloven § 12-a*. Ved bortfall av løpende opptak og sommeråpen barnehage vil både bemanningssituasjonen og budsjettet for den enkelte enhet bli mer forutsigbart. Ørland kommune foreslås å ha ett hovedopptak pr 1.april og barn som har rett til plass i løpet av høsten må søke til hovedopptaket. Barnet med rettighet tilbys plass i barnehagen den måneden det fyller ett år.

2. Det foreslås å endre vedtekter for SFO hvor man begrenser antall inntak med maksimum to ganger per år og hvor SFO har åpent kun i skoleårets uker. Dette vil skape større forutsigbarhet for skolene i forhold til bemanning og det vil redusere foreldrekostnadene. SFO skal være et foreldrefinansiert tilbud, noe som vil redusere kommunens utgifter med kr. 1 200 000,-

I statsbudsjettet er det fremmet forslag om å innføre inntektsgradert foreldrebetaling i SFO på 1. og 2.trinn fra høsten 2020. Dette vil sannsynligvis gi en utgift for kommunen pga. redusert foreldrebetaling.

Satsen for SFO-plass er beregnet ut fra at SFO skal være foreldrefinansiert.

Helplass i helårsåpent SFO vil koste kr 3800,- pr. mnd. (100% plass). Helplass med SFO stengt i alle skoleferier vil koste kr 2800,- (100% plass)

3. Det foreslås en reduksjon ved PP-tjenesten med kr. 600 000,- Dette gjøres ved bruk av fondsavsetning fra PP-tjenesten som IKS. Nord-Fosen ønsker fortsatt å leie tjenester av Ørland PP-tjenesten, noe man opplever som en gevinst både faglig og økonomisk. Inntekter for oppdrag utført for Nord-Fosen dreier seg om kr. 500 000.
4. Fra 01.08.19 ble drosjeavtalen med Fylkeskommunen i forbindelse med skyss av elever pga. farlig skolevei opphevet. Oppvekst sparer kr. 1 000 000,- ved at Botngård skole forvalter denne oppgaven. Det er nå også færre elever som får vedtak om farlig skolevei da bl.a. gang- og sykkelvei er etablert i Bjugnsvingene, Fylkesvei 710 og rundkjøring med undergang er ferdigstilt i Haugenkrysset, Fylkesvei 710. Ny trafiksikkerhetsplan med vurdering av farlig skolevei og skyssreglement skal lages for den nye kommunen.
5. Bjugn og Ørlands voksenopplæring og flyktningetjeneste er slått sammen til Kvalifiseringsenheten under felles ledelse. Dette har generert en innsparing pålydende kr. 1 000 000,- Det er redusert i ledelse og antall elevgrupper.
6. Det vil foretas en revurdering av vedtak knyttet til elever med vedvarende helseutfordringer. Tiltaket antas å ville kunne gi en innsparingseffekt.
7. Det er overført 40% av merkantilstilling til fagstab høsten 2019. Deler av en stilling i fagstab foreslås dekket for 2020 av prosjektmidler i forbindelse med sammenslåingsprosessen. Dette utgjør en samlet reduksjon for 2020 med kr. 500 000,-

8. Ved å redusere ekstra styrkingsressurs i barnehagene i Bjugn vil man redusere kostnadsnivået med kr. 1 500 000,- Denne styrkingen er ikke lovpålagt og er tidligere tatt bort i barnehagene i Ørland. Dette berører ikke barn som har rett til spesialpedagogisk hjelp etter barnehageloven §19

9. Det foreslås å redusere grunnbemanningen for grunnskolen med kr. 2 000 000,- Det jobbes med en tildelingsmodell mellom skolene ut fra faste rammebetingelser. I modellen legges det inn en reduksjon på 2% for å nå det samla nedtrekket for oppvekstsektoren. Skoledriften vil balanseres mot lovens minimum i forhold til lærenorm. Klarer man ikke å fylle normen og lovpålagte oppgaver gjennom året må tiltak settes inn og en saldering vil bli aktuell.

10. Det vurderes reduksjon av barnehagekapasitet/midlertidig stenging av barnehage. Det må utredes nærmere hvordan reduksjonen kan tas. Kommer tilbake med egen sak vedrørende dette. Kr. 1 200 000,-

8 Næring, arbeid og kultur

	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Administrasjon/ledelse	1 286	1 286	1 286	1 286
Næring	10 585	9 085	9 085	9 085
NAV	10 900	10 400	10 400	10 400
Folkehelse og frivillighet	3 094	11 524	2 524	2 524
Overføring kirkelig fellestråd/øvrige menigheter	5 925	5 925	5 925	5 925
Overføring Roret	12 400	10 400	10 400	10 400
Kultur og næring	44 190	48 620	39 620	39 620

Det er lagt til grunn at Ørland kommune skal ha et sterkt næringsutviklingsperspektiv.

Hovedsatsinger innen næring er forsvarsrelatert næring, havbruk, landbruk, industri, turisme/reiseliv og handel. Det skal legges til rette for samhandling med innovasjon-/kunnskapsmiljø. Dagens næringsapparat i begge kommuner samlokaliseres i Næringens hus i rådhuset på Brekstad. Næring har behov for å samhandle tett med planmyndigheten og det legges til rette for denne kompetansen på Næringens hus. Det planlegges også med kontorfellesskap for næringsaktører og pendlerkontor som får tilgang til møterom, enkeltkontor, kantine og andre fellesfasiliteter. Det å samle flere ressurser innen

næringsutvikling på ett sted vil føre til økt samarbeid både med de som har fast tilhold på huset og de som benytter det som pendlerkontor, gründerkontor eller annet. Ørland pendlerkontor er tenkt som noe lignende, dog i mindre format, som såkalt coworking space; eksempler er DIGS i Trondheim og Mash i Oslo.

Organiseringen med NAV-kontoret i samme tjenesteområde som næring vil gi bedre arbeidslivskunnskap og kunnskap om arbeidskraftreserven, med mål om flere i arbeid og økt inkludering i arbeidslivet.

Etablering av enhet for folkehelse og frivillighet er en framtidsrettet satsing som har som mål å gi nye muligheter når det gjelder forebygging, bolyst og livsglede i hele lokalsamfunnet. Sammen med folkehelsekoordinator, skal frivilligsentralene og ungdomskubbene fokusere på universelle tilbud og møteplasser.

Ørland kirkelige fellesråd er også lagt under dette ansvaret. Etablerte møteplasser som sjømannskirke og ungdomskvelder gir deltakelse i sosiale samvær som er viktig for livskvaliteten til kommunens innbyggere.

Nytt kommunalt foretak for kultur, idrett og arrangement med ambisjoner i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv er under etablering. Dette blir et spennende foretak og vil ha stor betydning for innbyggernes helse og trivsel. I tillegg vil det gi muligheter i et næringsperspektiv.

I 2020 vil det bli utarbeidet planstrategi og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Dette vil være førende for oppstart av kommunedelplan for næring, arbeid og kultur hvor det skal arbeides med mål og strategier. Dialog og samhandling med innbyggere og næringslivet i planprosessen vil være viktig for kommunens rolle som tilrettelegger for næringsvekst og bo- og bli-lyst.

8.1 Forslag til endringer og nedtrekk i 2020 på kr 7 300 000,-:

Total ramme for området er på kr 39.620.000

1. Det forutsettes at Ørland Lufthavn fullfinansieres med statlige overføringer. Det er imidlertid foreslått avsatt fond på 2,8 mill kroner til drift av lufthavna i 2020.
2. Overføring til nytt kommunalt foretak reduseres med kr 3 000 000,-. Interimsstyret legger fram forslag til budsjett og økonomiplan for 2020-2023 til kommunestyret.
3. Overføring til kirkelig fellesråd reduseres med kr 1 000 000,-. Reduksjonen inkluderer opphør av husleie på Libra-bygget på kr 400 000,-. Et nedtrekk vil medføre reduserte tjenester.
4. Næring og havbruk reduseres med til sammen kr 1 800 000,-. Tilskudd til Ørland Næringsforum med kr 270 000,- tas ut fra 2020 noe som betyr reduserte tjenester til kommunen. Overføring fra Kopparn utvikling AS til kjøp av 40 % ressurs som er en videreføring fra tidligere år og ytterligere 50 % til daglig leder i 2020. Dette utgjør til sammen kr 850 000,-. I tillegg reduksjon på kr 680 000,-.

5. Landbrukskontoret reduseres med kr 500 000,-. Konsekvensen er at det ikke lyses ut stilling etter landbrukssjef som sluttet i oktober 2019, noe som betyr et nedtrekk som vil medføre redusert tjenestenivå.
6. Enheten for folkehelse og frivillighet reduseres med kr 400 000,-. Konsekvensen er at det ikke lyses ut stilling etter daglig leder i Bjugn frivilligsentral, noe som kan føre til at man mister nyttig lokalkunnskap og at oppgaver som i dag utføres i begge kommuner ikke blir ivaretatt på samme måte som før.
7. Nav reduserer med kr 600 000,-. Konsekvensen er at det ikke lyses ut stilling etter at NAV leder i Bjugn slutter. Mindre ressurs kan føre til redusert kapasitet til å jobbe forebyggende og mindre kontakt ut mot arbeidsmarkedet.

8.2 Ambisjoner i planperioden 2020-2023

Havbruk

I løpet av de siste 10 årene har det skjedd en betydelig utvikling innenfor «Blå sektor» i Bjugn og Ørland. Verdiskapingsrapport fra SINTEF viser samlet omsetning på 4,9 mrd kroner og 470 årsverk i 2017. Oppdaterte tall for 2018 viser en samlet omsetning på 5.9 mrd kroner og 554 årsverk. Det er «leverandørindustrien» som står for det meste av økningen, men også noe økning i fiskeindustrien. For å forsterke denne utviklingen er det viktig at Ørland kommune har en industriell strategisk tilnærming til hvordan kommunen skal tilrettelegge for videre vekst for eksisterende virksomheter og nye etableringer. Kopparn Utvikling AS kan utvikles som selskap med kompetanse og ressurser til å være pådriver for ønsket utvikling. For å nå målet om videre vekst blir det viktig å samarbeide med lokalt og regionalt næringsliv, utviklingsaktører i regionen, lokalt kompetansemiljø og kompetansemiljøer og utviklingsaktører i Trondheim og Trøndelag.

Landbruk

En ser nye nærings- og samarbeidsmuligheter mellom blå og grønn sektor, og innenfor områdene mat og helse. Et bedre og mer strukturert samarbeid mellom plan, drift og landbruk bør gi effektiviseringsgevinster. Primærlandbruket i Ørland omfatter 250 sysselsatte og ca 230 aktive driftsenheter. Lokallandbruket har gode naturgitte forutsetninger, men opplever sterk konkurranse om arbeidskraft. Kommunen må jobbe med utfordringene lokallandbruket i nærheten av kampflybasen opplever etter 7 år med bortimot total stillstans hva gjelder rekruttering, investeringer og utvikling.

Ørland kommune deltar i fosenprosjektet DYRK Fosen som har fokusområder husdyr, grønt og lokalmat/reiseliv. Prosjektet ble igangsatt i 2016 og har som mål å øke matproduksjonen med 2 % årlig. Det er viktig at kommunen ser på mulighetene for å videreføre dette arbeidet på en hensiktsmessig måte med mål om å bygge effektive og kompetente virksomheter.

Fra 2020 overtar kommunen drifts- og forvaltningsansvaret fra Fylkesmannen for ordningen med utvalgte kulturelandskap. Som eneste kommune har nye Ørland 2 områder – Austrått og Tarva – av totalt 44 utvalgte områder i Norge. Dette er omfattende ordninger som skal gå i mange år framover, og som krever arbeidsinnsats og proaktivitet fra kommunens side dersom en skal oppnå resultater. Det følger ingen ressurser til kommunen med i overføringen.

Reiseliv

Reiselivsnæringen er viktig for Ørland. Ifølge Visit Norway Innsikt var verdiskapingen fra reiselivsnæringene i Ørland og Bjugn på rundt kr 54 millioner (2018-tall), noe som gjør Ørland til den største reiselivskommunen i Fosen. Til sammenligning hadde næringen i Røros en verdiskaping på kr 183 millioner. Med bedre og mer målrettet arbeid med reiseliv kan Ørland øke verdiskapingen innen næringen i årene som kommer. Reiseliv er viktig for kommunen generelt sett. Det er ei næring som ansetter unge arbeidstakere og som er med på å integrere innvandrere. I tillegg til besøksattraksjon kan reiselivsarbeid positivt profilere Ørland som en attraktiv bosteds-, arbeids- og næringskommune.

Det er et stort potensiale for en økning i besøkende fra utlandet og Østlandet; spesielt hvis vi er i stand til å beholde og forbedre flytilbudet fra OSL. Det viktigste markedet er fortsatt Trondheim og Midt-Norge. Det er få personer som spesifikt fokuserer på én kommune som reisemål, men i stedet vurderer attraksjoner og tilbud i en region; gjerne via en storby i regionen. Et samarbeid med andre og en profilering sammen med Trondheim anses som en god strategi. Et destinasjonsselskap er reiselivsbedriftene og berørte kommuners spleiselag på en felles markedsavdeling, organisert som et uavhengig aksjeselskap. Det foreslås at Ørland kommune er medlem i VisitTrondheim i 2020.

Handel

Ørland har et bredt urbant tilbud innen varer og tjenester og har stor betydning som handelssted både for innbyggerne i kommunen, resten av Fosen og nordre deler av Agdenes. Det er viktig at Ørland legger til rette for handelsnæringen da den i tillegg til å være en meget stor sysselsetter bygger opp om bolyst og besøksattraksjon. Det skal være enkelt å bevege seg fra ferge, hurtigbåt og lufthavn og at det legges til rette for tilstrekkelig og lettvinnt parkering både for elbiler, bobiler og annen persontransport. Kommunen kan også bidra gjennom sin nye IKON-organisering ved å sørge for at kommunen tiltrekker seg små og store kultur- og idrettsarrangement; besøkende ved slike arrangement er bra for handelsnæringen, dens sysselsetting og kommunens økonomi.

Forsvarsrelatert næring

Fosen Innovasjon/Forsvarskoordinator skal i henhold til avtale være bindeledd mellom politisk nivå på Ørland og Fosen, opp mot flystasjonen og Luftforsvarsstabten. Det blir viktig at innspill til Forsvarets langtidsplan på vegne av interessene til kommunen følges opp. Forsvarets langtidsplan skal vedtas sommeren 2020. Potensialet i å få mest mulig synergi mellom Forsvar og lokal og regional næringsutvikling blir viktig i planperioden. Kommunen har lagt til rette for areal for sivilt vedlikeholdsverksted nært Ørland flystasjon og det må jobbes aktivt videre for å få realisert et slikt tilbud. Videre må prosessen og arbeidet med å realisere flyfaglinjen med nødvendige infrastrukturfasiliteter fortsette. Kommunen vil evaluere avtalen med Fosen Innovasjon/Forsvarskoordinator i planperioden.

NAV

De overordna ambisjonene for NAV-kontoret i perioden 2020-2023 vil være i tråd med langtidsplanen i NAV samt målsettingene i Mål- og disponeringsbrevet og kommunebrevet; flere i arbeid, bedre brukermøter og økt kompetanse. NAV utvikler stadig nye digitale tjenester slik at de som er i stand til det og ønsker det i større grad greier seg selv og at ansatte får brukt ressursene til å hjelpe de som har sammensatte utfordringer og trenger mest bistand. I 2020

innføres digital søknad om økonomisk sosialhjelp. Det legges opp til redusert sats på arbeidsavklaringspenger for ungdom under 25 år, noe som kan føre til at flere under 25 år vil være avhengig av økonomisk sosialhjelp.

Det har de siste årene vært gjennomført to prosjekt som nå går mot avslutning. Prosjektene har gitt mulighet og rom for å prioritere viktige satsningsområder samt prøve ut nye metoder som kan implementeres i ordinær drift. Det er ønskelig å søke om nye prosjekter i samarbeid med videregående skole, ungdomsskole, og rus- og psykisk helse som vil være med å utvikle tjenestene ved NAV-kontoret. Samarbeid med andre kommunale enheter og hvordan vi kan få gode effekter av samarbeid innen næring, arbeid og kultur vil også være en viktig del av vår fagutvikling framover.

Frivillighet og folkehelse

Det skal utarbeides en helhetlig frivillighetsmelding for Ørland kommune som skal inneholde tiltak som skaper vekst og utvikling for frivillig sektor. Innholdet skal være utviklet i dialog med bredden av lokale frivillige organisasjoner og legges fram for politisk behandling. Overordnet ambisjon for enhet for folkehelse og frivillighet vil være synlighet, tilgjengelighet og enkel tilgang på informasjon for alle brukere, både fysisk og elektronisk. Enheten skal skape bo-lyst og bli-lyst gjennom å etablere møteplasser for alle, med spesielt fokus på ungdom og eldre. Her vil det legges til rette for nettverksbygging, forebygging av ensomhet/helsebringende tiltak, samt kunnskapsdeling på tvers av generasjoner. De statlige overføringene til landets Frivilligsentraler vil endre seg fra og med 2021. Overføringene som kommer via rammeoverføringene til kommunene, vil fra 2021 blir beregnet utfra innbyggertall, og betyr en reduksjon av midlene til kommuner med færre enn ca 11500 innbyggere. For Ørland kommune vil dette bety en reduksjon på kr 478 000,- fra 2021.

Ørland kirkelige fellestråd

De økonomiske forpliktelsene kommunen har til den lokale kirke er regulert i kirkeloven etter særskilte utgiftsområder som drifts- og lønnsutgifter for bruk av kirkene til gudstjenester og kirkelige handlinger, kirkegårdene, kirkelig fellestråd og menighetsråd. Det skal utarbeides et styringsdokument for perioden 2020-2023 som legges fram som en orienterings sak for kommunestyre i Ørland kommune.

9 Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Administrasjon/ledelse	701	701	701	701
Plan	4 357	4 357	4 357	4 357
Vann	-13 200	-13 200	-13 200	-13 200
Kommunalteknikk	11 916	11 916	11 916	11 916
Eiendom	34 223	34 223	34 223	34 223
Samfunnutvikling og tekniske tjenester	37 997	37 997	37 997	37 997

9.1 Overordnede mål og ambisjoner

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester har hatt en meget travel periode med investeringer og planarbeid før sammenslåingen. Det vil være et stort fokus i 2020 å samordne og videreutvikle den kunnskap og kompetanse som ligger hos ansatte i dag.

Kommunesammenslåingen gir utfordringer, men det gir også en rekke nye muligheter.

I tillegg til at ansatte skal få større arbeidsmiljø og nye kollegaer, så skal alle systemer og data koordineres og kvalitetssjekkes. Merkantile funksjoner som fakturering og kontraktskriving er samlet for felles bruk av alle enhetene. Med denne samlingen av tjenester ønsker en ikke bare å gjøre disse spesifikke oppgavene, men også samtidig ha en god oversikt på tvers av enhetene slik at de kan gjennomføre kvalitetssjekk av data og databaser.

9.2 Plan

Gamle Ørland og Bjugn kommuner har vært i, og er fortsatt inne i, en periode med mange oppgaver knyttet til arealplanlegging. Siden vedtak om kampflybasen i 2013 har aktivitetsnivået i hele perioden vært stort og det vil være stor aktivitet fremover. Både Ørland og Bjugn har hatt ekstra tilskudd i budsjettene gjennom bruk av fond og ekstra tilskudd fra Fylkesmannen. Budsjettene er redusert med 2 mill til sammen i forhold til de årene med størst bevilgning.

I budsjettår 2020 og i resten av økonomiplanperioden de årene etter det vil det sannsynligvis være økt behov for planleggingsmidler i den nye kommunen fordi det må utarbeides ny kommuneplan og tilstøtende arbeid som marin verneplan og behov for større fokus på næringsutvikling og befolkningsvekst. Det er ikke satt av ekstra midler til dette i budsjettet. Kommunesammenslåingen vil krever et oppdatert planverk, både overordnede planer og reguleringsplaner og god og rask byggesaksbehandling. Budsjettet vil medføre vesentlige utfordringer i forhold til den samhandling og helhetlig planlegging som vil være til stede i den nye kommunen.

Innenfor saker der kommunen kan ta gebyr som bygge- og delingssaker, oppmåling og utslippstillatelser til private avløpsanlegg er tendensen at antall saker er økende, men ikke minst at sakene blir mer kompliserte. Dette på grunn av strengere krav i lov og regelverk, og den raske utviklingen i kommunen med et større fokus på fagtema som støy, kulturminner,

naturmiljø og landbruk. Kommunen har hatt en del ekstern finansiering fra staten og fylkeskommunen som har muliggjort at kommunen har kunnet håndtere dette uten å øke gebyrene vesentlig. Ekstern finansiering har falt bort og det legges derfor opp til betydelig økning av gebyrene for å sikre 100% selvkost på disse områdene. Nivået på gebyrene er likevel på nivå eller lavere enn tilsvarende kommuner. Forsvarlig tjenestekvalitet i saksbehandling og tilsyn på disse områdene er dermed sikret. Alt av ekstra bevilgning og bruk av fond til planarbeid er tatt bort og planavdelingen er dermed på bunnlinje av det som trengs for å sikre de lovpålagte planleggingsoppgaver. Spesielt kommuneplanarbeid risikerer dermed å gå saktere enn ønskelig

Satsingsområder:

- Overordnede planleggingsoppgaver: planstrategi og kommuneplan, for å få til et nytt plangrunnlag for den nye kommunen. Arbeidet vil foregå over flere år.
- Samordning av rutiner og saksbehandling for å sikre forutsigbarhet og likebehandling.
- Digitalisering av arkiv og saksbehandling for å effektivisere saksbehandling
- Kartlegging, tilsyn og saksbehandling av utslippstillatelser for private avløpsanlegg

9.3 Vann

Samfunnsutviklingen i vårt distrikt har i de senere årene vært preget av høy etableringsaktivitet både innen forsvaret og det private næringsliv. Dette har i sin tur resultert i høy kommunal aktivitet, ikke minst i vannforsyningsammenheng. Man har sett at en god og stabil vannforsyning med høy kvalitet på vannet, har vært en av forutsetningene for at næringsetablering skal finne sted. I årets budsjett og langtidsplan vil man fortsatt ha fokus på å tilrettelegge og utvikle vannforsyningen slik at etablering av nye næringer og utvidelser av eksisterende næringer kan fortsette. Sammen med strømforsyning og fibernett-tilgang, er tilfredsstillende vannforsyning en viktig premisse for at man skal lykkes med dette arbeidet.

Budsjettet for 2020 bygger på økonomiplanene i BFV, Bjugn og Ørland kommuner. I driftsbudsjettet er det innlagt nødvendige kostnader med å drive vannforsyningen slik at alle abonnentene i kommunen får tilstrekkelig og godt drikkevann.

Fokusområdet er lekkasjesøking på drikkevannsnettet og utskifting av gamle rørledninger. Mye av investeringene i årene fremover vil derfor dreie seg om nødvendige fornyelser av ledningsnettet.

I tillegg skal sikkerhet og kapasitet ved vannbehandlingsanlegget ved Brulia, høydebassengene og pumpestasjonene prioriteres. Det er allerede igangsatt en prosess med å optimalisere kapasiteten ved vannbehandlingsanlegget. Dette arbeidet vil fortsette.

Drikkevannsforskriftenes krav om farekartlegging og dokumentasjon skal det jobbes videre med. Nye rammeplaner og detaljplaner skal utarbeides for den nye kommunen. Det vil også bli arbeidet med å samkjøre de 3 vannverksenhetene til en ny organisasjon der en på en god måte ivaretar «beste praksis» fra de gamle enhetene.

Budsjettene til vannforsyningsenheten er 0-budsjett der inntektene er lik utgiftene. I driftsbudsjettet til vannverket er ikke kapital og finanskostnader oppført. Kapital og

finanskostnader skal inkluderes selvkostberegningene og er ikke et overskudd. Det er lovpålagt at vannforsyningen skal gå i balanse (selvkostkravet).

Satsingsområder:

- Å sikre tilstrekkelig og stabil vannforsyning til kommunens innbyggere og næringsliv.

9.4 Kommunalteknikk

Innen avløps-området er lekkasjetetting og utskifting av avløpsledninger et prioritert område. Kommunen må tilpasse seg nye klimautfordringer. Avløpsledninger må dimensjoneres opp for å ha kapasitet til økt nedbørsmengde/intensivnedbør. Drift og vedlikehold av veier og parkanlegg må også tilpasses de nye klimaforholdene.

Så godt som samtlige kommunale veier i gamle Ørland har i dag fast dekke. I Bjugn er det langt flere grusveier. Budsjettene har de senere årene vært stramme og standarden på kommunale veier i Bjugn og plasser er blitt redusert.

Kommunen har flere kaianlegg. Tilstanden på disse anleggene er slik at de trenger en kraftig oppgradering dersom de i framtiden skal fungerer som forutsatt.

Kommunen har store grøntarealer som skal holdes i regelmessig hevd. Fokuset på grøntanlegg i sentrum samt oppgraderingen som ble utført på badeplassene i Høybakken og Mebostad har gitt mange positive tilbakemeldinger. Å opprettholde dette «løftet» er prioritert fra avdelingen kommende år.

Satsingsområder:

- Klimatilpassing i form av overvannshåndtering
- For å kunne håndtere gjeldene regler knyttet til utslipp av spill vann må silanlegget på Hovdetåa oppgraderes.
- For å kunne holde grøntarealene i hevd kreves en maskinpark som er driftsstabil og egnet til vårt behov.

9.5 Eiendom

Eiendomsforvaltningen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av alle kommunens bygninger, samt renhold i bygninger med kommunal virksomhet med unntak av for helse.

Eiendomsforvaltningen arbeider aktivt med å effektivisere renholds- og driftstjenester uten å redusere kvalitetsnivået. God styring av kostnader, kvalitet og framdrift av bygge- og vedlikeholdsprosjektene tillegges stor vekt. Et fagmessig vedlikehold er avgjørende for å bevare kommunens verdier, og forlenge byggenes levetid. Godt vedlikehold bidrar også til å redusere den miljøbelastningen byggene medfører.

Kommunen har mange nye bygg som skoler og barnehager, men det er også mange bygg som etter hvert har meget dårlig teknisk standard. Det er behov for en gjennomgang av de kommunale byggene som kan gi en oversikt av status og som grunnlag for vedlikeholds og investeringsplaner. Forventninger fra brukerne (spesielt av de kommunale byggene) til drift/vedlikehold/service, er høyere enn det vi kan innfri.

Nye bygg, som ungdomsskole, medfører et betydelig økt omfang av bygningsmasse som skal driftes. Dette medfører økte kostnader på budsjettet til Eiendom. Det samme gjelder overføring av kostnader fra Campus Fosen til driftsorganisasjonen og tapte leieinntekter.

Satsingsområder:

- Sikre at det framtidig avsettes tilstrekkelig med vedlikeholdsmidler for verdibevaring av kommunale bygg og anlegg
- Etablere gode driftsrutiner for nytt skolebygg og ny idrettshall
- Rekruttere gode medarbeidere med kompetanse for drift av kommunale bygg i et arbeidsmarked preget av meget stor aktivitet

9.6 Planlagte innsparinger i 2020

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester skal spare 4,5 millioner i 2020. Områdene Vann, avløp, byggesak og oppmåling vil baseres på full inndekking av selvkost. Justering av gebyrer for å oppnå 100% selvkost er ikke regnet med blant innsparingstiltak.

Behov for bygg defineres av brukerne og Eiendom styrer derfor ikke selv hvor mye areal de skal drifte. Brukerne ser selv ikke kostnadene ved byggene på sine budsjett. Tydeliggjøring overfor brukerne av kapitalkostnader og drift- og vedlikeholdskostnader av bygg vil være et viktig innsparingstiltak for Eiendom. Av de foreslåtte innsparingstiltakene på 4,5 millioner foreslås det å kutte kostnader med 1,25 millioner ved å redusere areal som driftes. Generelt kan cirka 75% av driftskostnadene reduseres ved å ikke benytte arealene. Ved salg kan en redusere driftskostnadene ytterligere i tillegg til at salg kan redusere låneopptaket. Alternativt kan en leie ut til næringsformål. Det foreslås å spare inn følgende ved å redusere areal for drift og vedlikehold:

- Stengning av landbrukets hus vil spare 0,25 mill. Dersom en selger bygget til markedspris eller leier ut til markedspris for næringsformål er det potensial for ytterligere innsparing på 0,4 mill.
- Stengning av et av internatbygg som vil spare 0,5 mill i driftsutgifter. Dette bør være aktuelt når ungdomsskolen står ferdig.
- Redusere areal for aktiv bruk i en eller flere barnehager med ca 800 m² reduserer driftskostnader med 0,5 mill. Kommunen ligger i 2020 langt over arealkravene til de antall barn som vil gå i barnehager.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester legger også opp til innsparinger som vil medføre redusert kvalitet eller økt pris for tjenestene som ytes til innbyggerne. Følgende innsparinger er foreslått:

- Plan reduserer budsjettet med 1 million fra 2019 (2 mill fra toppår) Dette medfører at kommuneplanarbeidet og annet strategisk planarbeid vil blir redusert i forhold til behov.
- På kommunalteknikk reduseres stillingsandelen ingeniørstilling for å spare 0,3 mill. Dette medfører utfordringer i arbeidet med fremtidig drift og vedlikehold av veier og grøntareal.

- Det reduseres en stilling på byggdrift for å spare 0,55 mill. Dette vil medføre en lengere responstid når det oppstår uforutsette hendelser.
- Det reduseres en stilling renhold for å spare 0,55 mill. Både frekvens og tidspunkt for når vask blir gjennomført vil påvirkes av dette.
- Tid for is i Fosenhallen reduseres for å spare 0,2 mill.
- Økning husleie kommunale boliger i gamle Ørland som vil øke inntektene med 0,2 mill. Omsorgsboliger i gamle Ørland har generelt lavere pris enn i Bjugn. Husleieøkning medfører en harmonisering av pris i den nye kommunen.
- Ikke bruke varmeanlegget på den nye kunstgressbanen i Bjugn vil spare 0,3 mill. Nye kunstgressbaner i Ørland og Bjugn medfører både kostnader til drift, lys og undervarme. Kutt i kostnadene inkluderer kun undervarme.
- Redusere gatebelysning om natten og om høsten vil spare 0,15 mill. Gamle Ørland har mer lysbruk hele perioden med mørke forhold enn i Bjugn. Det foreslås å redusere bruk av gatelys mellom 23:00 og 06:00.

10 Økonomiavdeling

	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Økonomiavdeling	6 799	6 039	6 039	6 039
Tilfeldige utgifter	200	200	200	200
Økonomi og tilfeldige utgifter	6 999	6 239	6 239	6 239

Økonomiavdelingen skal drive med budsejttutarbeidelse, budsettoppfølgning, rapportering og innkjøp. Økonomiavdelingen har ansvar for drift av Fosen regnskap som er et interkommunalt samarbeid som leverer regnskapstjenester til Fosen-kommunene og skal gå i balanse hvert år.

10.1 Overordnede ambisjoner

Målsettingen er å være en god støtte for den enkelte enhetsleder og kommunalsjef på budsettoppfølgning og være medspiller på utarbeidelse av økonomiske analyser. Med økte ressurser skal vi ha større mulighet til å ligge forkant og kunne være med tidligere i prosessene.

Innkjøpsområdet skal lyse ut rammeavtale og sørge for at de blir fulgt og være en støtte under større enkeltinnkjøp. Det skal legges en innsats inn i å følge oppleverandørene for å sikre at vi får det som vi har bestilt og har innen avtalene.

Fosen regnskap skal arbeide for å ta i bruk nye elektroniske verktøy og utnytte den ressursen som Fosen IKT har innen digitalisering. Målet er å gi sikre tjenester til en lavere kostnad.

Statens overtagelse av skatteoppkreveren gir lavere kostnad med et halvt år i 2020 og helårseffekt fra 2021

11 Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjettet er for 2020 lagt opp til et konsolideringsår med avslutning av pågående prosjekt.

Det er relativt mange prosjekt som er igangsatt i 2019, resterende bevilging vil bli foreslått saldert ned i de eksisterende kommuner og det vil komme en sak i ny kommune hvor beløpene vil bli foreslått lagt inn i investeringsbudsjettet for 2020. Kommunestyret vil da få en mulighet til å ta stilling til om alle prosjektene skal videreføres eller om det er enkelte prosjekt som skal avsluttes /utsettes.

For hver 10 million man reduserer på investeringsbudsjettet, spares det 0,6 mill kroner på driftsbudsjettet påfølgende år.

Med unntak av 2020 er budsjettet lagt opp med en klar målsetting om å holde seg innenfor måltallet og dermed redusere kommunens gjeld.

NB – Det er en endring fra tidligere praksis i begge kommunene. Tallene er inklusiv moms og momsrefusjonen er fratrukket under punktet inntekter.

11.1 Bevilgningsoversikt - investering

(Tall i hele tusen kroner)

	Budsjett	Økonomiplan		
	2020	2021	2022	2023
Utgifter:				
Investeringer i varige driftsmidler	144 100	35 100	41 050	26 050
Tilskudd til andres investeringer				
Investering i aksjer og andeler i selskaper	2 660	2 760	2 860	2 960
Utlån av egne midler				
Avdrag på lån				
SUM INVESTERINGSUTGIFTER	146 760	37 860	43 910	29 010
Inntekter:				
Kompensasjon for merverdiavgift	21 000	2 250	2 250	2 250
Tilskudd fra andre	0	0	0	4 500
Salg av varige driftsmidler	8 500	5 000	4 800	3 000
Salg av finansielle anleggsmidler				
Utdeling fra selskaper				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler				
Bruk av lån	105 600	27 850	34 000	16 300
SUM INVESTERINGSINTEKTER	135 100	35 100	41 050	26 050
Utlån				
Videre utlån	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av lån til videre utlån	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Avdrag på lån til videre utlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videre utlån	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
NETTO UTGIFTER VIDERE UTLÅN	0	0	0	0
FINANSIERINGSBEHOV	11 660	2 760	2 860	2 960
Dekket slik:				
Overføring fra drift				
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	11 660	2 760	2 860	2 960
Dekning av tidligere års udekket i investeringsregnskapet				
SUM OVERFØRING FRA DRIFT OG AVSETNINGER	11 660	2 760	2 860	2 960
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Investering	Budsjett		Økonomiplan	
	2020	2021	2022	2023
Tomteteknisk arbeid	2 000	3 000	3 000	3 000
Vannledning Bjugn - Ørland - avslutning	5 000			
Vannledning Bjugn Nord	10 000	10 000	2 000	
Sluttarbeid Lerbern pumpestasjon	4 500			
Renovering tak høydebasseng	3 000	3 000		
Utbedring vannledningsnett	5 000	1 000	1 000	1 000
Vann Tarva	4 000			
Vannledning Kråkvåg - avslutning	1 000			
Nytt høydebasseng Storfosna		200	8 000	10 000
Fiberkabel til vannbehandlingsanlegg	2 000			
Høydebasseng Lerbern/Småmyrhaugan	500	2 500	15 000	
Rervevannforsyning - videre utredning	800			
Renovering avløp	700	700	700	700
Oppgradering overløp pumpestasjoner	500			
Trafikksikkerhetstiltak - egenandel	100	100	100	100
Utbedring kommunale veier	625	1 250	1 250	1 250
Brannstasjon Botngård	12 500			
Bygn. HMS	1 875	1 875	1 875	1 875
Ombygging boligmasse helse	5 000			
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	8 125	3 750	3 750	3 750
Velferdsteknologi og varsling	2 500			
Kirkegårder		3 350		
Helseplattformen		1 875	1 875	1 875
Utstyr helse	1 250	1 250	1 250	1 250
Tilpasning Rådhus	1 250			
Bygging av ny ungdomsskole inklusiv inventar	70 625			
Nytt helsebygg	1 250	1 250	1 250	1 250
SUM	144 100	35 100	41 050	26 050
Investeringer i anleggsmidler	144 100	35 100	41 050	26 050
Herav VAR / tomteteknisk	39 000	20 400	29 700	14 700
Investeringer ekskl VAR	105 100	14 700	11 350	11 350
Handlingsregel (nytt lån maks 35% av avdrag)	21 350	23 450	23 450	23 450
Akkumulert	83 750	75 000	62 900	50 800

11.2 Kommentarer til investeringsbudsjettet

KOMMUNALTEKNIKK

Tomtetekniske arbeider boligområder (2020-2021)

Planlegging, anbudsdokumenter og utbygging av tomteområder

Vannledning Bjugn - Ørland, etterarbeider (2020)

Det gjenstår noe etterarbeider på ledningstraseen spesielt over dyrkamark. Det gjelder både overflateplanering og drenering.

Vannledninger Bjugn nord (2020-2021)

Ny tilførselsledning mellom Kottenget og Korsgata vil styrke vannforsyningsikkerheten og kapasiteten til abonnenter på nordsida av Kopparen. Vannledning mellom Korsgata og Steinvik vil balansere trykket og øke kapasitet til nytt høydebasseng.

Sluttarbeider ved Lerbern/pumpestasjon (2020)

Bevilgningen skal benyttes til sluttarbeider ved Lerbern. Det er opprydding, riving av gammelt bygg og etterarbeider ved pumpestasjonen og høydebassenget.

Renovering av tak høydebasseng

Takene på noen av høydebassengene må skiftes eller re-tekkes. Det gjelder Småmyrhaugan og Breiskaret (Lysøysund).

Utbedring vannledningsnett (2020-2023)

Utskifting av eksisterende vannledningsnett, kummer, mm på forsyningsnettet.

Vann til Tarva (2020)

Sjøledning med ferdigstillelse våren 2020

Vannledning Kråkvåg, etterarbeider (2020)

Slutføring av sjøledningen mellom fastlandet og Kråkvåg.

Nytt høydebasseng Storfosna (2021-2023)

Høydebassenget på Storfosna er etter hvert i en dårlig forfatning og må skiftes ut. Det foreslås en bevilgning til dette med oppstart av planlegging i 2021.

Fiberkabel til vannbehandlingsanlegget (2020)

Det er nødvendig med en stabil internett-tilgang ved vannbehandlingsanlegget i Brulia. I dag er det ikke fibertilgang noe som gjør at nettet er ustabil og tregt. Vannbehandlingsanlegget er det viktigste anlegget i hele vannforsyningen i Ørland kommune. Å ha en god internetttilgang er således livsviktig.

Høydebasseng Lerbern/Småmyrhaugan (2020-2022)

Bevilgningen skal benyttes til utredning og planlegging av nytt høydebasseng. Aktuell plassering er Lerbern eller Småmyrhaugan (Yrjar). Vurdering av plasseringen inngår i utredningen.

Reservevannforsyning, videre utredning (2020)

Arbeidene med å utrede reservevannforsyningen er påbegynt. Rambøll har laget en overordnet utredning som er et godt grunnlag for det videre arbeidet med saken. I henhold til drikkevannsforskriftene skal kommunale vannverk ha en reservevannløsning.

Renovering avløpsanlegg (2020-2023)

Det er områder i kommunen hvor det er mye gammelt og saneringsmodent rørnett.

Oppgradering overløp pumpestasjoner (2020)

Eksisterende pumpestasjoner må utskiftes.

Trafikksikkerhetstiltak – egenandel (2020-2023)

Kommunal egenandel ved søknad om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier/plasser. I dagens ordning dekker tilskuddet inntil 60% av kostnadene.

Utbedring kommunale veier (2020-2023)

Det er behov for å skifte ut og øke dimensjon på stikkrenner, samt utskifting av kummer ved veiene. Asfaltdekke på flere boligfelt er meget nedslitt og anbefales skiftet

Bygg

Brannstasjon Botngård (2020)

Bygging av ny brannstasjon i Botngård i hht vedtatte planer. Den er fullfinansiert med overføring fra vedtatte midler i 2019 samt bruk av avsatt fond.

HMS-tiltak kommunale bygninger (2020 – 2023)

Oppgradering av kommunale bygninger. Utvendige og innvendige arbeider som er relatert til sikkerhet og nødvendige tilpassinger til byggenes aktiviteter. Samt tilpassing av byggene i forbindelse med HMS avvik og brukere med spesielle behov, for eksempel brukere på skolene og barnehager.

Ombygging boligmasse helse (2020)

Ombygging og tilpasning av eksisterende bygninger som et resultat av omflyttinger innen helse. Dersom budsjettforslagene som foreligger i helse vedtas, er det behov for tilpasning av boligareal i dr. Sauers vei 18 og evt. også i dagens korttids/sykehjem. Vi har både barn, unge og voksne brukere som har behov for tilpasning av bolig.

Nytt for 2020 er at personrettede tilskudd fra Husbanken går inn i rammetilskuddet fra 2020. <https://www.husbanken.no/tilskudd/kommune/personrettede-tilskudd-inn-i-kommunenes-rammer/>

Dette gjelder følgende:

- Tilskudd til tilpasning av bolig
- Tilskudd til etablering
- Tilskudd til utredning og prosjektering

Bjugn rådhus – tilpasning (2020)

Rådhuset ble bygd i 1959 / 1978. Det er et behov for en innvendig ombygging, tilpassing og utbedring av rådhuset for å møte behovet for kontorkapasitet og andre nødvendige fasiliteter etter kommune sammenslåingen 1.1.2020.

Bygging av ny ungdomsskole i Botngård (2020)

Ferdigstillelse av ungdomsskolen sommer 2020. Beløpet inkluderer inventar og utstyr.

Ny barnehage Mebostad (2020)

Denne er fullfinansiert i 2019 og det forutsettes at gjenstående beløp overføres.

Nytt helsehus 2020-2023

WSP har utarbeidet en prosjektplan og ledet en prosess med likeverdig deltakelse fra begge tidligere kommuner om nytt helsehus. Prosjektet startet opp i januar 2019 og ble avsluttet 31.10.2019. Det må vurderes om prosjektet skal videreføres. Det er ikke rom for utbygging i planperioden.

Forutsatt at kommunestyret i nye Ørland i desember 2019 vedtar at prosjektet skal fortsette og neste fase kan startes opp umiddelbart, kan Helsehuset stå ferdig til innflytting i 2024.

DIVERSE

Diverse IKT (2020-2023)

De årlige beløpene vil være delt mellom vår andel av fellesanskaffelser innen Fosen og egne anskaffelser.

Vi må ta høyde for at det vil bli utskifting av nettverkskomponenter og kjøp av lisenser. Ny løsning på trådløstnett er under utrulling. En må påregne kostnader til oppgradering av allerede anskaffede program.

Velferdsteknologi og varsling (2020)

Vi må ta i bruk mer velferdsteknologiske løsninger i helse og familie. Vi trenger pasientvarslingssystem, elektroniske dørlås, fallforebyggende tiltak, GPS o.l.

Bjugn skogskirkegård (2021)

Avslutning av arbeidet med opparbeidelse av skogskirkegård. Arbeidet er forsinket, så bevilgningen er forskjøvet fra 2020 til 2021.

Helseplattformen (2021 – 2023)

Ørland kommune har opsjonsavtale med Helseplattformen. Signering av avtalen kan allerede skje neste år. Helseplattformen skal innføre ny, felles pasientjournal (PAS/EPJ) ved sykehus og kommuner i hele Midt-Norge. Journalen skal følge pasienten i alle møter med helsetjenesten.

Det er første gang det etableres en felles løsning for kommune- og spesialisthelsetjeneste, fastleger og avtalespesialister. Gjennom Helseplattformen er Midt-Norge utprøvsregion for det nasjonale målbildet «Én innbygger - én journal».

Helseplattformen skal gi økt kvalitet i pasientbehandling, bedre pasientsikkerhet, mer brukervennlige systemer og dermed sette helsepersonell i stand til å utføre sine oppgaver på en bedre og mer effektiv måte. Kostnader er stipulert til kr. 300,- pr innbygger, fordelt 50/50 på drift og investering. I tillegg kommer kostnader til opplæring av personell.

Utstyr helse (2020-2023)

Det er behov for innkjøp av ulike hjelpemidler i fysio/ergoterapitjenesten, som eks. gåstoler, rullestoler, trykkforebyggende madrasser. I tillegg trenger flere avdelinger hagemøbler, hvilestoler og tv.

Kjøp av aksjer og andeler

Egenkapitaltilskudd KLP

Dette er et beregnet tilskudd til økning av egenkapitalen i KLP. Tilskuddet er satt slik at det skal være mindre eller lik det som tilbakeføres som overskudd.

12 Vedtak:

Kommunestyret slutter seg til formannskapetets vedtak i sak 19/8 den 26.november 2019 angående budsjett 2020, samt prisbok og gebyrregulativ med følgende endringer/presiseringer/tillegg:

1. Låneopptak: Det opptas inntil kr 105.600.000 til investeringer og kr 10.000.000 til startlån.
2. Skattøret fastsettes til maksimalsatsen.

Endringer i drifts- og investeringsbudsjett:

1. Tallgrunnlaget for driftsbudsjettet og tallgrunnlaget for investeringsbudsjettet endres i tråd med kommunestyrets vedtak i denne sak.
2. Det forutsettes at alle tidligere investeringsvedtak videreføres der det ikke er nevnt spesifikt endringer i vedtak. Kommunestyret foretar en revidering av investeringsprosjekter senest i forbindelse med behandling av regnskapene for Ørland og Bjugn for 2019.
3. Kommunestyret ønsker å videreføre avtalen med Sava om tilrettelagt aktivitet, og vedtar en økning på 300.000 til oppfølgingstjenesten.
4. Næringsutvikling blir viktig i nye Ørland Kommune. Kommunen bør ha en ambisjon om å tilrettelegge for nye arbeidsplasser, spesielt innen blå sektor. I Bjugn kommune har alt av næringsutviklingsarbeid vært organisert gjennom Kopparn Utvikling AS. Kommunestyret vedtar at Kopparn Utvikling skal ha ansvar for dette arbeidet i den nye kommunen. Kommunestyret ber om at det blir utarbeidet en strategisk næringsplan for hele kommunen. I formannskapetets budsjett er det foreslått en reduksjon til Kopparn Utvikling. Kommunestyret ser at dette arbeidet må prioriteres og vedtar en økning på 800.000 til Kopparn Utvikling AS
5. Bjugn og Ørland kommuner har tidligere hatt en ressurs til politisk ledelse på 290 %. Det er naturlig at denne reduseres noe. Ørland Kommune er i en vanskelig situasjon hvor et klart mindretall sitter med ordføreren. For å styrke den politiske ledelsen og flertallets posisjon vil kommunestyret endre politisk ledelse til følgende:
50 % frikjøp til leder for samferdselsprosjekter.
20 % frikjøp leder for utvalg for drift og strategi.
20 % frikjøp til gruppeleder for flertallet.
50 % varaordfører.
Ordførers stilling reduseres til 50 % med virkning fra 1. mars 2020
Økning politisk ledelse: 360.000 kr
6. Fysioterapitjenesten er en lovpålagt tjeneste for alle aldersgrupper og det er allerede i dag opp til seks måneders ventetid for enkelte aldersgrupper. Den foreslåtte reduksjonen i rådmannens budsjett vil gi et stort kutt i fysioterapitilbudet, noe som vil spesielt gå utover barn og unge, kronisk syke og pasienter som har behov for målrettet fysioterapi. Kommunestyret mener at dette kan gi en uheldig langtidseffekt og vedtar en økning i rammen til fysioterapitjenesten på 550.000 kr
7. Kommunestyret er opptatt av at kvaliteten i skolen. I Ørland kommune sitt arbeid med å møte fremtidens utfordringer skal det være et særlig fokus på tidlig innsats og god samhandling mellom alle som kan bidra til å skape et godt oppvekstmiljø for barna. For å nå disse målene er lærertetthet og voksentetthet en viktig suksessfaktor.

Rådmannens forslag til ramme for grunnskolen forutsetter en samlet reduksjon på 2 millioner i grunnbemanningen.

Kommunestyret vedtar en økning i rammen for grunnskole med kr 1.420.000 kr til grunnbemanning.

8. Aktivitets-stua er et viktig tilbud for eldre. Kommunestyret ønsker at tilbudene skal opprettholdes både på Brekstad og i Bjugn og vedtar en økning på 350.000 kr til dagaktivitetstilbudet.

9. God drenering av dyrkajord er avgjørende for å opprettholde matproduksjonen i årene som kommer. God drenering bidrar til å redusere faren for erosjon fra jordbruksarealer og gir lavere utslipp av miljøgasser.

På grunn av store kostnader ved grøfting er det et stort etterslep ifht. behovet i landbruket. Økt grøfting vil være et godt miljøtiltak og et ledd i å tilpasse jordbruket til et endret klima med mer nedbør og ekstremvær. Landbruket er ei viktig næring i Ørland og bidrar med betydelige arbeidsplasser både direkte og indirekte. Med et kommunalt tilskudd til drenering ønsker Ørland kommune å signaliserer viktigheten av å beholde et aktivt landbruk. Kommunestyret ser på grøftetilskuddet som en investering i framtida og setter av 500.000 kr til grøftetilskudd for 2020. Tilskuddet skal forvaltes av landbrukskontoret.

10. Roret KF er et nytt kommunalt foretak som skal favne alt av idrett, kultur, historie og natur i den nye kommunen. Kommunestyret ser at rådmannens forslag til overføringer til Roret KF ikke er i tråd med de føringer og målsetninger som foretaket har. Styret i Roret KF har lagt frem et notat som viser at budsjetttramma for å opprettholde dagens aktivitetsnivå er på rundt 19 millioner. I formannskapetets budsjett er det lagt inn en ramme på 10,4 millioner. Ramma ble senere (11/12-19) justert til 11.954.000 av rådmannen. For at tilbudene innen kultur og idrett ikke skal reduseres for mye vedtar kommunestyre å øke ramma ytterligere med 2.000.000 kr.

11. Kommunestyret er opptatt av at museene i kommunen skal ivaretas, og innvilger derfor støtte til Mølnargården på 130.000 kr. og Uthaugsgården på 400.000 kr.

12. Ung Fritid er et tilbud til ungdommer og unge voksne som ikke så lett kan ta i bruk eller etablere en sosial møteplass på egen hånd. Kommunestyret ser at dette kan være et tilbud for unge som ikke deltar i de tradisjonelle fritidsaktivitetene som idrett og kulturskole og bevilger en støtte på 40.000 kr.

13. Kommunestyret ønsker å sikre tilstrekkelig bemanning på enhet landbruk. Ved opprettelsen av felles landbrukskontor i 2004 var bemanningen 7,4 årsverk, i 2019 har den vært 4,6 årsverk. Det lokale landbruket har gjennomgått, og gjennomgår fortsatt store strukturelle endringer som ledd i rask utvikling. Landbruksnæringen er offentlig styrt, og kommunen har ansvar for å gjennomføre norsk landbrukspolitikk ved å håndtere juridiske og økonomiske virkemidler. Oppgaveporteføljen til kommunene er økende, nye oppgaver tilføres kommunen, oppgaver som blir svært utfordrende å utføre med minkende bemanning.

I budsjettsammenheng er landbruksenheten redusert med en stilling. For å sikre tilstrekkelig bemanning for oppgavene som forventes utført i 2020 vedtar kommunestyret en økning for enhet landbruk med kr 200.000,-.

14. Kommunestyret har en ambisjon om at trygghetsalarmene skal bli gratis for brukerne i løpet av en 4-års periode. Kommunestyret innser likevel at det må opprettholdes en form for etableringsgebyr for nye brukere. Kommunestyret ber om at rådmannen innen rimelig tid legger frem en oversikt over kostnader, og en plan for hvordan kommunestyrets målsetning kan innfris. Slik prisingen av ordningen med trygghetsalarmer fungerer i dag, så skilles det ikke mellom høy eller lav inntekt i prislisten, men at alle må betale likt. Kommunestyret ønsker en slik differensiering, og ber rådmannen legge frem et forslag.

15. Kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass med et mangfold på alle nivå; alder, kjønn, utdanning, kultur og funksjonsnivå. Det skal tilstrebes at man til enhver tid har alle stillinger besatt med fagkompetanse ut fra enhetenes bemanningsplaner. Kommunen skal ha minimum 20 lærlingplasser til enhver tid, og være en attraktiv arena for studenter og elever.
16. Kommunestyret ber rådmannen komme tilbake med en sak om å redusere konsulentbruk.
17. Kommunestyret ønsker at de som bruker naturressursene våre skal skattelegges. Derfor skal kommunen fortsette med eiendomsskatt på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglene for petroleum.
Kommunestyret ønsker ikke annen eiendomsskatt, men en nedtrapping på næring i Bjugn som planlagt og ingen opptrapping på næring i Ørland. De 1,8 millioner avsatt på budsjett til taksering tas bort. Hvis dette blir et tvingende behov, kan det innføres eiendomsskatt fra 2022, med taksering i 2021. Kommunestyret skal i løpet av 2020 finne permanent dekning av de 1,8 mill.
18. Ørland kommune inntektsberegner barnetrygd før utmåling av sosialstønad. Dette bidrar til å forverre situasjonen, siden familier på sosialstønad får en lavere utbetaling enn de ville hatt om barnetrygden ikke ble inntektsberegnet. Inntektsberegning av barnetrygden bidrar til å øke forskjellene og er en usosial praksis, som er i strid med intensjonen med universelle trygdeordninger. De aller fattigste barnefamiliene får på denne måten enda dårligere muligheter til å komme seg ut av fattigdom og utenforskap. Kommunestyret bevilger derfor 500.000 for å holde noe av barnetrygden utenfor når sosialstønad regnes ut.
19. Kommunestyret mener at støttefunksjoner innenfor helse og omsorg ikke skal outsources. Drift av kjøkken og vaskeri skal skje i egen regi. Kommunestyret ber rådmannen om å eventuelt komme tilbake med en sak med oversikt over innsparinger dersom det blir aktuelt å sette bort disse funksjonene.
20. Kommunestyret vedtar at både barnehage og SFO blir stengt i tre uker på sommeren. Da SFO i Ørland har vært foreldrefinansiert før, er det vanskelig å forstå hvorfor det blir så stor prisstigning pr måned. Kommunestyret ber rådmannen se på dette.
21. Fokus på sunn og næringsrik mat i hele Ørland kommune
Kommunestyret ønsker fokus på sunn og næringsrik mat i alle enheter i Ørland kommune. God og riktig mat gir god folkehelse og kan være et sosialt utjevneende tiltak. Ørland kommune serverer mange måltider hver dag. Målet til Ørland kommune er at hver gang vi serverer mat skal det gi kroppen nyttige byggeklosser både for barn, ungdom og eldre. Dette skal man oppnå med økt bruk av grønnsaker, fisk og andre råvarer som bidrar til god ernæring.
Administrasjonen skal legge opp til kompetansehevende tiltak og inspirasjon for dem som lager mat i Ørland kommune. Det skal lages en plan på enhetene som viser hvordan kompetansehevingen skal foregå.
Hver enhet skal ha en person som har hovedansvar for mat og ernæring. Det skal lages ett tverrsektorielt nettverk for dem som lager mat i Ørland kommune slik at disse kan inspirere hverandre og utveksle oppskrifter og erfaringer.
Lokal mat skal velges når det er et alternativ. Kommunestyret ber administrasjonen sette i gang et samarbeid med lokale bønder om levering av grønnsaker, fortrinnsvis bærekraftig, til kommunens kjøkken på enhetene.

Et riktig kosthold er avgjørende for god folkehelse. Fokus på sunn og næringsrik mat må implementeres i kommunens kommunedelplaner. Kommunestyret ber administrasjonen følge opp dette når man starter med planstrategi og kommuneplanarbeidet. For å gjøre det enklere for innbyggerne å velge sunne alternativer skal man ved kommunale arrangementer, møter (inkl. politiske møter) og i kiosksalg servere sunn mat/snacks.

22. Arbeidsliv – kommunen som arbeidsgiver og innkjøper.

I Ørland kommune skal vi ha et seriøst og velorganisert arbeidsliv. Et arbeidsliv hvor den norske modellen med samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakere legges til grunn, og der det stilles strenge krav til seriøsitet ved offentlige anskaffelser. Ørland kommune skal være en ansvarlig og god arbeidsgiver der hele faste stillinger er hovedregelen. Godt samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakernes organisasjoner er en forutsetning. Våre ansatte har verdifulle erfaringer, unik kompetanse og høy motivasjon som må verdsettes.

Ørland kommune er en betydelig innkjøper av tjenester. I årene som kommer vil vi arbeide med å bruke innkjøpsmakt for å styrke den norske modellen og det seriøse arbeidslivet. Ørland kommune skal derfor ha tilstrekkelig med kompetanse for å sikre kvalitet i innkjøp og etterlevelse av kontraktbestemmelser. Kommunestyret ber om at rådmannen kommer med en sak der det beskrives hvordan kommunen skal lykkes med å etterleve strenge seriøsitetskrav for å oppnå blant annet følgende:

- Jobbe for strenge og gode innkjøpskrav for kommunen og sikre kvalitet i innkjøp og etterlevelse av kontraktbestemmelser.
- Ha hele faste stillinger i kommunen, og at alle nye stillinger lyses ut i 100% med mindre noe annet er drøftet med tillitsvalgte
- Jobbe for et inkluderende arbeidsliv der det er plass til alle
- Arbeide for likelønn og lik kjønnsbalanse også i lederstillinger

23. Det er et ønske om å redusere kommunens miljøfotavtrykk. Kommunen skal ha et klimaregnskap, der vi hele tiden har oversikt over utslipp av CO2. Ørland kommune skal ta sin del av reduksjonene. I dag sorteres lite av avfallet ved kommunens enheter. Kommunestyret ønsker økt sortering av avfall og at forbruket av plast og engangsutstyr reduseres der det er mulig.

Fakturering til husholdninger for renovasjon skal utføres av Fosen renovasjon (og ikke av Ørland kommune) da dette er mest kostnadsbesparende og best for innbyggerne.

Kommunestyret vedtar følgende endringer i driftsbudsjett

Endring Driftsbudsjettet	Økt drift	Reduksjon drift	Mrk.
Reduksjon administrasjon		3.750.000	
Taksering eiendomsskatt		1.800.000	
Økt skatteinngang		2.000.000	
Kopparn Utvikling, økt ressurs	800.000		
Videreføre fysioterapi-tjenester	550.000		
Videreføre kjøp plasser SAVA	300.000		
Økning politisk styring	360.000		
Grøftetilskudd	500.000		
Aktivitetscenteret	350.000		
Roret KF	2.000.000		
Grunnbemannning skole	1.420.000		
Støtte til Uthaugsgården	400.000		
Støtte til Mølnargården	130.000		
Støtte til Ung Fritid	40.000		

Landbrukskontoret	200.000	
Sosialstønad	500.000	
SUM	7.550.000	7.550.000

Ingen endringer i investeringsbudsjettet.

I forbindelse med prisbok og priser for SFO, ber kommunestyret rådmann om å starte en utredning som vil tydeliggjøre priser både for helårsåpent og sommerstengt SFO. Det bør også inngå i utredningen hvorvidt det er mulig å samlokalisere SFO på Brekstad, og Bjugn i ferier.

Som følge av tilbakemelding på høring som er utsendt FAU, og et politisk signal om at det mest sannsynlig blir endrete vedtekter, ønsker kommunestyret at foreslåtte priser i prisbok ikke blir gjeldende fra [1.1.2020](#), men utsatt til [1.7.2020](#). Inndekning av et eventuelt overforbruk til det er besluttet priser for SFO, bes det dekkes inn i posten administrasjon.

Merknad til vedtak:

I henhold til vedtatte reglement for godtgjøring folkevalgte, er varaordførers lønn 80 % av ordførers lønn i 50 % stilling.